

SP, 498

„Eesti Politseilehe“ sisu 1930 a. puoleaastane

	Lhk.		Lhk.
A.		I.	
Abinõud õnnetuste ärahoidmiseks pi-medal ajal	484	Ilusad kurjategijad	354
Alkohol ja kuritegevus — Dr. M. Grünewald	73	Inglise kohtutest	353
Alkohol vanglates	102	Inglismaa politseist	342
Ameerika meediumidest-petistest	15	Isikutõestamise ja liikumise seadusest — Ed. Kübarsepp	289, 313
Ametlik osa: 44, 63, 88, 113, 138, 187, 208, 233, 258, 282, 328, 356, 373, 397, 421, 496, 523, 549.	162, 305, 472	Itaalia politseist	79
Asjaajamine lihtsamaks	99	J.	
Asitõenduste hoidmisest — M. Morrison	265	Jaapani politsei organisatsioon	5
Autojuhi kehalistest ning vaimlistest omadustest ja meelte tublidusest — Dr. M. Grünewald	409	Juhusteotsijaist	34
B.		Juriidiliste isikute asupaikadest — M. Lembit	313
E. Batory	470	Juriidiliste isikute registreerimisest — E. Karjahärm	169
Berliini politsei nõuandekoht	173	Jõuvankrite korraldamisest Saksa-maal	391
Budapesti välispolitsei	387	Järvamaa politseiametnikkude kogu 1929. a.	86
E.		K.	
Ebakindel tõendamisviis — M. Morrison	293	Kaalutlusi Rk. Tr. S. § 38. käsita-misest — M. Lembit	171
Ebaõige süüdistus süüteona — M. Morrison	194	Kalliskivide varastest ja nende võ-tetest	105
„E. P.“ hinnaülesanded	121, 145	Karistamisest R. Tr. Sead. § 61. põh-jal — M. Lembit	196
„E. P.“ vastutav toimetaja E. Mad-dison lahkus	458	Karistuste täideviimisest Saksenis	28
Elanikkude registreerimisest — J. Veneman	1	Kas osutub Rhk. Tr. S. § 58. täpne täitmine elanikele kitsendavaks — M. Morrison	97
Elanikkude registreerimisest maal	84	Kas ummikus? — A. Peterson	489
Elukutselised truudusemurdjad	159	Katsed politseiteenistusse astuda soo-vijaile Preis	513
Enesetapmistest teatelehtede täitmisest — M. Morrison	390	Kerjuste börs Berliinis	418
Enesetapmistest Austrias	325	Kes oli mõrtsukas?	182
Eradetekiividest	180	Kes oli roimar?	370
H.		Kirjanduse alalt	476
Higiavauste kasutamisest näpujäl-gede võrdlemisel — A. Liit	75	Koerte liikumisvabaduse kitsendami-sest — M. Lembit	100
Hiromant, okkultist, telepaat, kaardi-panija — M. Morrison	228	Kohtualuste ülestunnistamisest	279
Hobusepasside registreerimisest maa-laatadel	185	Kohtukuludest ebaõnnestunud süüdis-tuste puhul — M. Morrison	316
Hulgused müüride vahel	157	Kriminaalalajade aegumisest — M. Morrison	363
Huupihaavamistest — M. Morrison	53	Kriminaalpolitsei tehnilistest abinõu-dest	436
Huvitavad kriminaallood	545	Kriminaalpolitseilise (rahvusvahelise) komisjoni 6. koosolek	278

	Lhk.		Lhk.
Kriminaalsed kalduvused ja nende päritavus — Dr. M. Grünwald	505	Politseiametnikkude riidetusest maal	161
Kriminalisti „kaheksa kuldset sõna“	319	Politseikongressist ja töölihtsustamise probleemi lahendamise — M. Lembit	148
Kriminalistide ja kurjategijate moon- dumisest	198	Politseiliste tunnistuste väljaandmi- sest — M. Lembit	339
Kuidas vähendada tuleohtu kinodes	245	Politsei-raadio (rahvusvaheline)	486
Kuiv Ameerika	490	Politsei-raadiost	368
A. Kurg 25 a. politseiteenistuses	300	Politseitunnist	267
Kuritegevus Eestis — H. Madisson	435	Pornograafiast	438
Kuritegude jälgimisest	31	Prantsuse kriminalisti arvamusi tun- nistaja seletusist — A. Liit	292
Kuriteo tegurid — K. Perandi 411, 457, 481.	433	Publiku kaasabist võitluses kuritege- vusega	10
Kurjategijate ausõna	134		
Kurjategijate teenistus	155	R.	
Kvartslamp politsei teenistuses	270	Raadio tähtsusest politseiteenistuses	511
Kümme aastat kriminaalpolitseid — A. Liit	49	Rahasummade edasimaksmisest	175
L.		Rahva tervishoid ja sterilisatsioon	464
Leppevõimalustest erasiüdistustes — M. Morrison	32	Rahvusvaheline politsei	345
M. Lilienthal 50-aastane	397	Rahvusvaheliste kurjategijate jorga- nisatsioonest	322
M.		Rakvere-Paide kriminaalpolitsei 10 a. vana	254
Maakonstaablite peal lasuvatest töö- dest, mis peaksid toimetama valla- valitsused	56	Relvade tarvitamise määrustest — M. Morrison	218
Maanteede kongress Washingtonis	518	Rikkad naised ja vaesed vürstid	420
Maksimaalne tööpäev — A.-T. Klii- mann	507	Röövmõrtsukatöö — A. Soome	128
Maksude sissenõudmistest	137	S.	
Manukad ja nende vastutus — M. Morrison	321	P. Sagar †	442
A. Marley 25 a. politseiteenistuses	372	Saksa politsei kantselei reform	149
Meemeli politseist	535	Salakaubitsemine Lõuna-Eestis — H. Madisson	299
M. Metsaots 50-aastane	325	Salakirjast ja nägematust tindist	248
Metskitsede tapmisest — A. Tiimann	224	Seadusandlus Poola ajal — M. Mor- rison	388
Ed. Miller †	198	Seksuaal-roimaritest	365
Murdvargus — A. Piirisild	122	Shinborn	492
Mängupõrgud suurlinnades	542	Sing-Singi-vangla surmamaja	467
N.		D. Sogenbits 30 a. politseiteenistu- ses	342
Naiskurjategijaist	176	Suitsetamisest vanglates	219
Naispolitsei ajaloost ja tegevusest	130	Surnud tunnistajatena	252
Naisvarastest	242	Sündmusi provintsi kriminalisti päe- varaamatust . . . . . 8, 85, 136, 225 295, 393.	
O.		Süütamisest	394
Omapärased seltsid	109	Süütamiskatse — K. Puskar	125
Omaavalitsuste maksude sissenõudmi- sest	197	T.	
P.		Tallinna-Harju prefektuuri ametn. ja teen. hoiu- ja laenukassa tegevusest 1929. a.	137
Paname	203	Teadus bandiitide teenistuses	61
Pandimajad ja kurjategijad	13	J. Tilling 10 a. Eesti politsei teeni- stuses	228
Piirivalve (Läti) ümberkorraldamisest Eesti-Läti piiril — H. Madisson	341		
Politsei ja joogikohad keskajal	461		
Politsei ja vallavalitsuste kohustest maa-laataudel — M. Lembit	297		

	Lhk.		Lhk.
Timukatest	41	Küsimusi ja kostmisi:	18, 45
Tsensusur sõjaaegne	350	63, 89, 114, 140, 188	188
Tulekaitse — tuletõrje seisukord Eestis — E. Brett	76	209, 234, 284, 306, 329	329
Tuletikud vanglates	222	399, 497, —	
Tunnistajate seletuste põhijooned — A. / Liit	361, 385	Spordi alalt:	
Tänavliikumisest ja selle korraldamisest — B. Nykänen	3	Kehalisest kasvatuses Narva politseis — J. Tiisfeldt	281
Tänavliikumisest Tallinnas ja ettetulnud õnnetusjuhtumest sel alal — J. Tiisfeldt	25	3. Tallinna-Riia pol.-võistlused	302
U.		3. Üleriiklikest kaitseorganisatsioonide vahelisist suusatamise esivõistlusist — Ed. Klumberg	87
Uimastavatest mürkidest	537	Käsipall Tall. politseis	113
Uus katse politseinike koolitamiseks Saksamaal	531	Laskeasjandusest Tall.-Harju prefektuuris — J. Tiisfeldt	17
V.		Lääne-Saare politsei spordivõistlused. Narva politsei spordiring 5-aastane — Ed. Klumberg	327
Vangid ja kunst	416	Ping-pong Petseri politseis	162
Vangide salakirjast	151	Ping-pongi võistlused Tallinna politseis	207
Vanglate valuuta	255	Politsei kehakasvatuse instruktorite kursus — Ed. Klumberg	62
Vargad, kes ei varasta	445	Politsei kergejõustiku ja ujumise instruktorite kursus	43
Vene U. N. S. osalisest maksvusest	530	Politsei raskejõustiku ja pallimängude esivõistlusist	373
Veregrupid ja kriminalistika	414	Pudemeid spordiliikumisest Saaremaa politseis	113, 138
Viimsed sõnad	443	Sportlise tegevuse ülevaade Petseri politseis	161
Võltsimised kunsti alal ja politsei eriteadlased	37	Tallinna politsei spordiringi omavahelised võistlused	257
Välismailt	19, 115, 164, 209	Tallinn politsei spordiringi üldkoosolek	301
	307, 377, 423, 447, 473, 497, 550.	2. Üleriiklikest raskejõustiku jne. esivõistlusist Narvas 11.—13. apr. — J. Tiisfeldt	185
Välispolitsei või maksuametnik?	60		231
Välisriikide politseidest	276, 388		
Õ.			
Õigeksmõistvate kohtuotsuste tagajärgedest süüdistajale — M. Morrison	83		

POLITSEILEHT

ADMINISTRATIIV-ÕIGUSLIK AEGKIRI.

Nr. 1 (419)

2. jaanuaril 1930 a.

X. aastakäik

Ilmub kaks korda kuus, igal 1. ja 15.

Tellimise hind: aastas . . . . . Kr. 10.—
poolaastas . . . . . „ 5.—
veerandaastas . . . . . „ 2.50

Kohtu- ja siseministeeriumile alluvatele asutustele ja nende ametnikkudele on tellimise hind:

aastas . . . . . Kr. 8.—
poolaastas . . . . . „ 4.—
veerandaastas . . . . . „ 2.—

Üksik number maksab 50 senti.

Toimetus ja kontor: Tallinn, Toompea lossis. Tel. 7-47
Avatud k. 1/29—1/23. Toimetaja kõnetunnid k. 12—1

Kuulutuste hinnad:

1/1 lehek.	Kr. 40.—	1/4 lehek.	Kr. 10.—
1/2 „	20.—	1/8 „	5.—
1/3 „	13.50	1/16 „	2.50

Tunnistuste kaotuste kuulutused Kr. 1.—
Lehe eesküljel 75% o, tekstis 100% kallim.

Aadressi muutmise 30 senti.

Aadress kirjade jaoks: Tallinn, Postkast nr. 338
Jooksev arve Eesti panga Tallinna osak. nr. 543

Sisu: 1) J. Veneman, Elanikkude registreerimisest. 2) B. Nykänen, Tänavliikumisest ja selle korraldamisest: 3) Jaapani politsei organisatsioon. 4) Süüdmusi provintsi kriminaalsi päevaaramust 5) Publiku kaasabist võitluses kuritegevusega. 6) Pandimajad ja kurjategijad. 7) Ameerika meediumidest-petistest. 8) J. Tiisfeldt, Laskeasjandusest Tallinna-Harju prefektuuris. 9) Küsimusi ja kostmisi. 10) Välismaail. 11) Kuulutusi.

Elanikkude registreerimisest.

J. Veneman.

Selle pealkirja all ilmus minult „E. P.“ nr. 27/28 l. a. kirjatükk, mille kohta võtab sõna sama lehe nr. 38. —n. ja leiab, vastupidiselt minu seisukohale, et „ei ole mingit kahtlust selles, et isikut, kes majast lahkunud oma uut elukohta üles andmata, võib karistada administratiivkorras, kui R. Tr. S. § 58. vastu eksijat“ ja ei leiduvat siseministri määruse ega R. Tr. S. § 58. vahel mingit lahkeli.

Tõsi küll, praktiliselt näib see nii olevat, kuid asjasse süvenedes pean jääma ikkagi oma endisele seisukohale. Kahjuks ei ole kirjatüki autor, oma seisukoha õigekspidamisele jõudes, arvustanud ette-toodud motiive, vaid piirdunud kirjutises neamiselt R. Tr. S. § 58. leiduva tingimuse „neis kohtades, kus see määratud“ selgitamisega.

—n. jõuab otsusele, et tingimus, mis § 58 leidub, ei tähenda seda, et end. Vene siseminister oleks määranud kohti, kus see paragrahv oleks maksnud, vaid Passiseaduse § 155. tähendatud registreerimise võimaluse teostamisest tingitud maakohti. Teiste sõnadega, — n. arvab, et vene ajal registreerimise kohustuse teostamine oli seatud ühendusse politseiametniku olemasoluga § 155. ettenähtud kohtades selliselt, et see iseenesest hakkas maksma § 155. näidatud kohtades, kuhu asus politseiametnik, ja et registreerimise kohuse maksmahakkamisega iseenesest hakkas maksma ka R. Tr. S. § 58., ilma et viimase maksmahakkamiseks oleks veel tarvis olnud eriline määrus, või vastavas registreerimise kohustuse siseseadmise määruses selle kohta täpsem tahtväljendus,

mille rikkumisel oleks tarvitusele astunud R. Tr. S. § 58., kui selle tagajärgede likvideerija.

Nii mõista seda küll ei saa. Neid kaht kohustust, registreerimise kohustust ja majaperemehele elukoha muutmisest teatamise kohustust, ei tule mõista nii, nagu oleks see olnud rippuv sellest, kas teatavas linnas või alevis politseiametnik asus või mitte. Kui vaatleme kõrvuti R. Tr. S. §§ 58. ja 59. sisalduvaid tingimusi, siis näeme, et kummalgi on ikkagi oma eritähendus. Üks karistab majaperemehe majja asunud ja majast lahkunud elanikkude politseis registreerimata jätmise eest kohtades, kus registreerimine seatud sisse vastava võimu poolt Passiseaduse § 155. alusel, teine (§ 58) karistab isikuid, kes jätnud teatamata majaperemehele oma elukoha muutmise, sel juhul, kui selline teatamine oli tehtud kohuseks teatavates kohtades, selle all mitte mõeldes kõiki neid kohti, kus üldse registreerimine maksmas. Seepärast tuleb järeldada, et nende mõlemate paragrahvide maksvusele pääsemiseks on tarvis eelkäivat seadust või määrust. See väljendub küllalt selgesti ka meie uues kriminaalseadustikus, kus § 258. lausub: „Kes seadusega või sundmäärusega oli kohustatud teatama majast välja- või sissekolinud isikuist, ja süüdlane selle kohuse täitmata jätmises karistatakse...“; kuna n. n. elanikkude paragrahvis (260) on tõstetud eriti esile see, et mitte ainult kohtades, kus elanikkude registreerimine seaduse või sundmäärusega seatud sisse, maksmas oleks ka selle kohustuse olemasolul § 260., vaid selles paragrahvis leiduvad sõnad „ei teatanud või valesi teatas oma elukoha muutmise sarnases kohas, kus seesugune teatamine seadusega või sundmäärusega tehtud kohuseks“, väljendavad selgesti mõtte, et seaduseandja ei mõelnud selle kohuse pealepanemist teha elanikkudele rippuvaks üldise registreerimise kohuse olemasoluga kõigis neis kohtades, kus see teostub, vaid on mõelnud selle kohuse maksmapanemise võimaluse teostamise ainult teatavais kohis, kus seda erilised põhjused võivad tingida.

Mis puutub —n. arvamisse, nagu ei oleks Venes vastavate võimude poolt määratud kohti, kus registreerimise kohustus maksis, vaid et registreerimine oli üksnes ühenduses selle teostamise võimalusega, politseiametniku olemasoluga, siis

tuleb ka selles kahelda. Vene „Politsei Teatajas“ 1909. a. lk. 126 kirjutatakse, et politsei ei ole õigustatud neis kohtades, kus see Passiseaduse § 155. korras ei ole määratud, oma võimuga teha kohuseks passide esitamist registreerimiseks, kuid samal ajal on küll õigus kontrollida, kas omavad uustulnukid vastavad elamise-lood. Nagu sellest kirjutisest nähtub, ei ole ka Venes registreerimise kohuse sisseseadmine leidnud igalpool aset, kus selle teostamise võimalus politseiametniku olemasoluga oli avatud, vaid vastavad võimud määrasid registreerimise sisseseadmise Passiseaduse § 155. alusel neis kohtades, kus see osutus tarvilikuks.

Selle fakultatiivse võimaluse annab juba paragrahv ise sõnadega «предоставляется устанавливать» ega eelda sugugi, et see kõigis neis kohtades tuleks panna maksma, mis loetletud seaduses. Küll näib olevat tõenäollik, et neid kohti leidis Venes vahest vähe, kus politseiametnik küll leidis, kuid reg. kohus polnud sisse seatud, sest registr. sisseseadmisega taotleti eeskätt passisüsteemi üldise läbiviimise siht. Sama mõtet väljendavad ka R. Tr. S. § 58. motiivid, mitte aga, nagu —n. neist välja loeb, lõpetada elanikkude poolt elukoha vahetamisel majaomanikkudele mitteteatamise nähtuse, vaid selle paragrahvi peaeesmärgiks oli passita elutsevate isikute mitteteatamise nähtuse kaotamine, mis oli tarvilik passisüsteemi läbiviimiseks. Ükskõik kuidas ka ei olnud nende karistusnormide loomise põhjused, kuid minu arvates on selge, et nende paragrahvide maksvusele pääsemine oleneb sellekohasest eriseadusest, kus oleks määratud selle kohustuse piirjooned ja üldmaht, mille piires juba kompetentne võim korraldaks tehniliselt selle põhimõtte teostamise. Seks aluseks aga ei või olla karistusnorm, nagu arvab —n., sest tohiks olla selge, et tähendatud karistusnorm on ikkagi loodud teatud eriseaduse kaitseks, mis iseenesest ei loo kohustusi kellelegi, vaid saab oma mõjulepääsemiseks aluse eriseaduse rikkumise tagajärgedest, mida väljendab ka R. Tr. S. nende paragrahvide asetusest peatüki alla „Passiseaduse rikkumisest“.

Ülaltoodud arutluste mõttes on selks eriseaduseks meil maksev end. vene Passiseadus (S. K. XIV k. 1903. a.), mis määrab registr. süsteemi läbiviimise üldised põhimõtted ja ulatuse. Selle erisea-

duse alusel ja piirides võib juba kompetentne täidesaatev võim asja tehniliselt korraldada. Teoreetiliselt peab neil korraldavail määrusil olema eesmärgiks seaduseandjal seaduses väljendatud tahet lähemalt selgitada ja täielikule mõjulepääsemisele kaasa aidata (Fleiner). Oma seisukoha suhtes seisab säärane määrus seaduse all.

Kas vastab neile teoreetilistele tingimustele siseministri määrus majaraamatute pidamise kohta (R. T. nr. 5 — 1921)? Selle määruse väljaandmise aluseks on Passiseaduse § 155., mis annab siseministrile õiguse teha majaperemeestele või -valitsejatele kohuseks teatada politseile majja elamaasuvaist ja väljakolivaist isikutest kõigis linnades ja alevites, kus asub politseiametnik. Järgmine paragrahv näitab, missuguste andmete esitamist tuleb politseil majaperemeestelt nõuda, nimelt: 1) uustulnuki nimi ja elukutse; 2) kust tulnud, kas välismaalt või teisest linnast või ainult teisest majast kolinud; 3) rahvus. Järgmised paragrahvid käsivad juba üksikisikumalt elanikkude registreerimise korda tähtsamates linnades, nähes siin ette muu seas ka andmete teatamist, „kuhu isik asunud elama majast lahkudes“, kuid sedagi ainult umbkaudset: näit. Saratovi linna (lisa § 158. juure). Seades nüüd kõrvuti siseministrilt antud määruse majaraamatute kohta ja ülaltoodud Passiseaduse paragrahvid, siis paisab meile silma selle määruse üleulatumine neist piirest, mis talle Passiseadus kirjutab ette. Passiseadus lubab elanikkude registr. seada sisse ainult linnades ja alevites, kuid sisem. määrus paneb selle

maksma kogu riigi maa-alal. Samuti nõuab määrus mitmesuguste muude isiku kohta käivate andmete esitamist, mida seadus ei ole tarvilikuks pidanud nõuda. Mõistagi, ei ole nende andmete esitamine seotud raskustega ja tegelikus elus selle kohta vahest eksimusi ette ei tule. Aga kui siiski oletame, et majaperemees ei ole kannud majaraamatusse, näiteks, isiku sünniaega. Kas saab seepärast teda karistada? Sama lugu on, kui majaperemees on märkinud isiku majast lahkumisel majaraamatusse: „lahkunud teadmata kuhu“. Seadus nõuab majaperemehelt vaid teatamist isiku majast lahkumise üle, ega ole huvitatud, kuhu ta isik läinud. Küll oli see Peterburis, Moskvas j. t. seaduses eriti märgitud linnades nõutav. Seepärast, kui hakatakse nõudma isikult andmeid selle kohta, kuhu ta, majast lahkudes, elama asub, siis ei saa sundida isikut neid andmeid andma karistuse ähvardusel.

Igatahes peaks olema selge, et sarnaselt —n. arutlustele meie ei või tõlgitseda kõneallose siseministri määrust. Määrus isenesest ei väljendagi kategoorilist nõuet, et isik, majast lahkudes, peaks teatama majaperemehele oma uue elukoha, mille vastu eksimine lubaks võtta tarvitusele vastava karistusnormi. Minu arvates on siseminister, selle määruse andes, selle nõude selliselt väljendanud, et see ei tekitaks konfliktit seadusega. Kuigi tähendatud määrus mõnes nõudes näib ulatuvat üle seadusega määratud piiride, siis tuleb seda minu arvates ilkkagi tõlgitseda nii, ta jääks neisse piiridesse, mis seadus talle kirjutab ette.

Tänavliikumisest ja selle korraldamisest.

B. Nykänen, politseikooli komissar.

Viimastel aastatel on meil märgata tunduvalt mehaaniliste sõidu- ning veoriistade arvu tõusu. Ühes sellega muutuvad sagedamaks autokatastroofid ja õnnetusjuhud, mis tingitud väga mitmesugustest põhjustest. Peapõhjuseks senini on nõkasthanud autojuhid. Edasi võiks mainida põhjusena meie kitsaid tänavaid. Elava liiklemise juures, eriti risttänavatel, ei olene õnnetuste ärahoidmine üksi ka kõige osavast, külmaverelisemast ja korralikumast

autojuhust, vaid siin on hädavajaline kõrvaline abi. Seega kerkib esile küsimus, kas ei tuleks liikumise korraldamine, juhtimine ning sõidukite juhtimislubade väljaandmine usaldada politseile? Peaks see viidama läbi, võiks eeldada, et ülal tähendatud põhjustest tingitud katastroofid ja õnnetusjuhud väheneksid 75% võrra. Täni on olnud politsei tummaks pealtvaatajaks, eriti just sõidukite juhtimislubade väljaandmisel, mida toimivad omavalit-

sused, jättes kõrvaliseks asjaks juhi isikliku tubliduse ning eluviisi. Kuuldavasti tahab teedeministeerium korraldada liikumise juhtimise ja on loota selle teostumine lähemas tulevikus. Selleks allpool mõned read tänavliikumise juhtimisest ning seda teostavast ametnikust, nagu see viidud läbi Tallinnas.

Joon. 1.

Joon. 2.

Liikumise juhtimine teostatakse harilikult kindlaksmääratud märguannetega käte abil. Suuline korraldus järgneb käega märguande mittetähelepanemisele. Märguandmine toimugu õigel ajal, täpselt, kindlalt ja ladusalt. Elava liiklemise korral, eriti risttänavatel, toimugu liikumisujuhtimine süstemaatiliselt ja peatatagu sõidukeid vaheldumisi liikumissuunas.

Liikumistjuhtiv ametnik olgu püsiv, suure enesevalitsemise, kiire ja kindla otsustamisvõime ning karske eluviisiga. Et liikumist juhtival ametnikul on alaline kokkupuutumine rahvaga, siis olgu ta korraliikult riietatud. Ta pidagu ennast ülal sõjamehelikult ja ilmet väljendugu julgus, energia ning sisemine kindlus. Eriti käed olgu vabad üleliigsetest liigutustest ja pingutustest, ärgu hoitagu neid taskus, seljal, kabuuril, täägil jne. Üldse on liikumise juhtimine raske ja vastutusrikas ülesanne, seepärast saadagu sellest õieti aru ja pühendatagu kogu oma energia ja oskus sellele. Kohtadel, kus elav liikumine, tuleks liikumise juht vabastada teistest po-

litseilistest ülesannetest, sest ainult siis võib temalt nõuda korraliikku ja asjatundlikku tegutsemist liikumise juhtimisel.

Märguandmise viisid liikumise juhtimisel: Tähelepanu! Seis! (Ülestõtetud käsi, joon. 1.) Selle märguande peale ei tohi enam ükski sõiduk sõita edasi senini liikumisvabal tänaval. Sel silmapilgul tänavate ristkohtadel viibivad sõidukid peavad sealt kiiresti lahkuma, samuti ka jalakäijad seni vabaolevatelt kaitseteedelt. Liikumisvabaks saaval tänaval asuvad sõidukid valmistugu edasisõiduks. Seis! (Joon. 2.) Ühe ehk mõlema käe väljasirutamine küljele. Rind või selg olgu pöördud peatatavale liikumissuunale. Liikumise peatamisel ainult ühes suunas pööratagu selg sellele liikumissuunale. Sõidukid peatuvad kaitsetee ees, jalakäijate liikumine sünnib takistamatult sõidutee eest läbi. Märguanded edasisõiduks (joon. 3.). Viibe käega sõidusuunas tähendab vaba liikumist. Ametnik seisab rinnaga rööbiti liikumissuunale, pöörates pea sinnapoole,

Joon. 3.

Joon. 4.

kust tahab avada liikumise. Sirutab siis käe küljele välja peopesaga välispoole ning viipab liikumissuunas, viies seejuures käe ringis keha eest läbi, kuni see puudutab rinda vähe allpool õlga. Liigutuse vältel jääb käsivars vähe allapoole õla. Peatamise ja edasisõidu märguannete ühendamise (joon. 4.) ajal, mil vasaku käega antakse märku peatamiseks, antakse parema käega märku edasisõitmiseks.

Jaapani politsei organisatsioon.

Jaapani politsei organiseerimisel on käidud Euroopa eeskujul järgi: kõige enam on kasutatud Austria ja Saksamaa politseide organisatsioone moodsa politsei asutamisel Jaapanis, mistõttu ka see politsei sarnaneb mitmeti just tähendatud Euroopa riikide politseile: muidugi on Jaapanis olemas ka oma iseärasused, mis on tingitud sealsetest oludest, maksvatatest seadustest ja erilisest korrast.

Politsei on Jaapanis organiseeritud puht riiklikult: omavalitsuspolitseid seal ei tunta väheste eranditega. Siseminister on ülem politseinikkude chef. Kuid peale siseministri võivad ka teised valitsuse liikmed kaasa rääkida tähtsal määral politsei asjades: nimelt on iga minister sel administratiiv-alal, mida tema otsekohe juhib, politseile kõrgemaks ülemuseks. Näiteks on teedeminister politsei asjade korraldaja liikumise asjanduses, maa- ja metsaasjanduse minister on kõrgeimaks politseijuhi põllumajanduses, maa-, metsa- ning veeasjanduses.

Siiski pole politsei igalpool Jaapanis ühtviisi organiseeritud. Politsei Koreas (Chosenis), Formosas (Taiwanis), Kvan-tungis ning Sahaliinis (Karafutos) on jäänud võrdlemisi iseseisvaks ja tema organisatsioon ei vasta üldisele organisatsioonile. Tähendatud kohis lasub terve politseivõim kuberneril või kindralkuberneril. Nagu tähendatud, on need aga erandlikud juhtumid, mistõttu pole vajadust pikemalt ja üksikasjalisemalt peatuda nende juures.

Siseminister juhib kõrgeima politsei chefina üldist politseitegevust Jaapanis ja korraldab selle tegevuse järelevalvet. Tema allub otsekohe „Keiho-Kioku“ osakond siseministeriumis, s. o. korra- ja julgeoleku politsei departemang. Selle osakonna ülesanne seisab üldises politseitegevuse juhtimises ja see vastab konstruktsioonilt umbes meie politseivalitsusele. On rida ülesandeid, mida täidab ainult see politseikeskkoht, ülesanded, mis eriti sarnanevad meie politseivalitsuse ülesannetele. Nii kuulub, näiteks, Jaapani „Keiho-Kioku“ departemangu ülesannetes: poliitilise politsei tegevus, välismaalaste politsei tegevus, trüki- ning koosolekute asjandus, siis ka seltside asjandus jne.

Järelevalve politsei tegevuse üle alluvates asutustes kuulub samuti siseminist-

ri kompetentsi, kes seda teostab politsei-osakonna kaudu. Siseministril on õigus anda politseimäärusi. Kuid sel alal on piiratud tema võim ja peab tähendama, et praktiliselt seda võimu palju ja tihti ei kasutata. Siseministri sundmäärused politseilisel alal käsitavad üldiselt järgmisi alasid: ajalehtede, ajakirjade ja üldse trükitoodete müügi ja levitamise keeldu; seltside asutamise keeldu; arstide, hambaarstide ja farmatsöitide litsentside ajutist tühistamist; välismaalaste väljasaatmist riigi piiridest; luba andmist lõhkeainete ja laskeriistade valmistamiseks sõjalisteks otstarveteks; kinolintide järelevaatust ja tsenseerimist.

Administratiivselt on terve Jaapan jaotatud 47 kreisi, kusjuures iga kreisi või maakonna eesotsas seisab president (Chiji), keda Hokkaidos nimetatakse kuberneriks (Chokaniks). Selle presidendi (Hokkaidos kubeneri) käes on politseivõim maakonnas. Nemad alluvad üldistes politsei asjades siseministrile, eriasjades (veeteed, metsaasjandus, põllutöö, raudteed jne.) vastavale ministrile. Neile allub aga tähendatud mõttes ainult üks maakond, s. o. see kreis, mille ülemaks nad on. Nende kompetentsi kuulub: politseiliste sundmääruste andmine vastavas maakonnas, tähtsamate politsei korralduste läbi viimine, politseiüksuste arvu, asupaiga ja suuruse kindlaksmääramine vastavas kreisis, kusjuures nende üksuste kujundamisel või ümberkujundamisel tuleb arvesse võtta elanikkude arv ja rahvamajanduslik olukord. Tarbekorral võivad nemad ka muuta politseiorganisatsiooni neile alluvates maakonnas.

Ametnikud, kes alluvad maakondade presidentidele ja kes ajavad otsekohe politseilisi asju, s. o. tegelikud politseiametnikud, jagunevad 5 klassi: esimesse klassi kuuluvad politseidirektorid (Keisatsu-bucho), teise — kindralkomissarid (Keishi), kolmandasse — komissarid (Keibu), neljandasse — allkomissarid (Keibucho) ja viiendasse — politseinikud (Junsa). Viimase kolme klassi ametnikke määrab teenistusse ja vabastab sellest maakonna president. Ainult peaprovintsis, Tokios; kus asub samanimeline Jaapani pealinn, pole maakonna presidentil politseivõimu. Tähendatud maakonnas juhib tervet politseid eriline politseipresident, kellele al-

lub täidesaatva politseiasutusena pealinna politseipresiidium. Tokio politseipresiidium ja selle organisatsioon erinevad veidi üldisest politseiorganisatsioonist, mis on seletatav seega, et pealinna olud on teistsugused kui teiste linnade omad: nad on keerulisemad, raskemad ja vastutusrikkamad politseile. Eriti hästi on organiseeritud pealinna kriminaalpolitsei, selle otsimisosakond jne., kusjuures see eripolitsei on varustatud moodsamate abinõudega tehnika alalt. Muu seas aga katsutakse praegu reorganiseerida kriminaalpolitseid terves riigis, eeskätt tähtsamates maakondades ning suuremates linnades; algus on juba tehtud Osakas.

Kohtupolitsei organisatsioon on ette nähtud kriminaalkohtupidamise seaduses, ta on praegu lühidalt järgmine: Politseipresidendil, maakondade presidentidel (arvatud välja Tokio president), sandarmite komandandil on — igapäev oma tegevuspiirkonnas — kui kõrgematel kohtupolitsei juhtidel kohtupolitsei suhtes samasugused õigused kui ringkonnakohtute prokuröridel. Kuid vastavate teenistuse eeskirjade järgi kohtupolitseile võivad nad neid õigusi tarvitada ainult erakorralikkudel juhtudel, s. o. siis, kui asi ei kannata edasilükkamist. Lõpulik asja otsustamine ja korraldamine on aga siiski prokuröri käes, kellele tuleb seetõttu vaadata kui kohtupolitsei kõrgeimale ülemusele.

Järgmised politseiametnikud täidavad kohtupolitsei ülesandeid prokuröride abijõududena viimaste juhatusel all kuritegude selgitamisel ja jälgimisel: kindralkomissarid, komissarid ja allkomissarid politseist, ohvitserid ja allohvitserid sandarmeeriast. Kohtupolitsei alamteenijatena figureerivad prokuröride ja kohtupolitsei ametnikkude juhatusel all politseinikud (kordnikud) ning sandarmid. Kohtupolitsei ametnikud on kohustatud täitma oma tegevuspiirkonnas kõiki käskke, mis neile antakse prokuröridelt või viimaste ülemustelt.

Kohtuministerium või prokuratuur üheltpoolt ja siseministerium või maakondade administratiiv-asutused teiselt poolt määravad kokkuleppel kindlaks need ametnikud, kes peavad teatud kohtu tegevuspiirkonnas täitma kohtupolitsei ülesandeid ja alluma prokuröride ning viimaste ülemuste käskudele.

Politsei ülespidamise kulud kaetakse maakondade kassadest, kusjuures aga riik

kannab ühe kuuendiku nendest kuludest. Erandiks on jällegi Tokio provints, mille politsei ülespidamise kulude katteks riik annab kuus kümnendikku üldistest väljaminekutest. Vaatamata sellele, et riik otsekohe kannab ainult ühe osa politsei ülevõltpidamise kuludest ja isegi mitte väga suure osa, kulutati Jaapanis riigilt politsei ülevõltpidamiseks 1927. aastal 17.339.252 yenni.

Väikesemaks politseiüksuseks on politseiamet ehk politseijaoskond (Keisatsu-sho cuo) ja esimeseks politseiliseks ülemuseks sarnase ameti juhataja, kes muudugi seisab juba otsekohe kontaktis publikuga. Ameti juhatajaks (jaoskonna komissariiks) on harilikult kas politseikindralkomissar või politseikomissar, harvem on selleks politsei-allkomissar. Temaile alluvad otsekohe jaoskonna ametnikud, temal lasuvad mitmesugused politseilised ülesanded: ta peab hoolitsema avaliku korra ja julgeoleku eest, ta peab hoolt kandma sanitaarolude eest, tema määrab politseilisi karistusi neile, kes on eksinud politseiliste sundmääruste vastu. Igas sarnases jaoskonnas on rida politseipunkte, millede järelevalve on jaoskonna juhataja otsekoheks ülesandeks. 1926. a. statistika järgi oli Jaapanis kokku: 1183 politseijaoskonda (siia on arvatud ka vee-politseiamet), 4061 politseipunkti ja 14.088 politseiposti.

Politseiametnikud jagunevad, nagu juba eelpool tähendatud, 5 klassi. Peale politseiametnikkude tegutsevad aga siin ja seal ka veel teised mundrikandjad administratiiv-ametnikud, nagu, näiteks, metsametnikud ja jõepestid (Hokkaidos), kes samuti, vähemalt osaliselt ajavad politseilise iseloomuga asju, neid ei tule aga sellele vaatamata lugeda politseinikkudeks selle sõna täies mõttes.

Politseidirektor on kõrgeim politseiametnik. Temaile alluvad kindralkomissarid, komissarid ning allkomissarid. Temal aga ei ole võimalik mõjuda nende asjaajamisele, ses suhtes alluvad tähendatud ametnikud maakonna presidendile. Politseidirektori kohuseks on kord aastas inspekteerida temale alluvas piirkonnas kõikide politseiametnikkude tegevust. Ametnikkude kontrollimine sünnib seejuures täpsete eeskirjade alusel ja järgi. Tokio maakond moodustab ka siin väikese erandi. Tokio politseipresiidiumi koosseis on nimelt paar ametnikku, kelle üles-

anded, õigused ning kohused vastavad umbes provintside politseidirektorite omadele. Need ametnikud on: kantseleidirektorid (kaks või kolm), julgeoleku direktor ja kriminaaldirektor — igaühel neist on arusaadavalt oma tegevuspõld, oma erilised ülesanded. Peale selle kuuluvad Tokio politseipresiidiumi koosseisu veel kindralinspektorid, kelle ülesandeks on alatasa kontrollida politseijaoskondade tegevust Tokio provintsis. Sarnaseid inspektoreid leidub peale Tokio praegu ainult veel Osakas.

Kindralkomissar kuulub kõrgemate politseiametnikkude hulka; tema on harilikult kas suurema või tähtsama politseijaoskonna juhatajaks või aga mõne politseidirektsooni juhiks. Praegu on kindralkomissare üle terve Jaapani 275. Komissaride arv on praegu umbes 1452 ja allkomissaride arv — 2962. Politseimikkude (kordnikkude) üldarv oli käesoleva aasta suvel 54.107. Jaoskondade suurus pole üle riigi ühesugune, nagu juba eelpool tähendatud. Nende koosseisud määrab kindlaks siseminister, muidugi üldiste politsei koosseisude piirides. Harilikult tuleb iga 300 kuni 800 elaniku peale linnas üks kordnik, maal on koosseis muidugi väiksem: seal tuleb läbisegi iga 600 kuni 2000 elaniku peale üks kordnik. Tokios tuleb iga 374 elaniku peale üks kordnik, Osakas — iga 585 elaniku peale ja Kanagaras — iga 685 elaniku peale.

Eeltingimusteks vastuvõtmisel politseiteenistusse kordnikuna on: 20- kuni 35-aastane vanadus, vastava eelkatse sooritamise ja füüsiline kõlblikkus raskele teenistusele, mis määratakse kindlaks erilise arstide komisjoni poolt. Politseiteenistusse astuda soovijad saadetakse, kui nad vastavad loetletud eeltingimustele, politseikooli. Praegu on Jaapanis igal maakonnal oma kool, nii et ses mõttes on Jaapan väga heas seisukorras. Kursused kandidaatidele kestavad kolme kuu ümber. Neis koolides täiendatakse ka aktiiv-ametnikkude teadmisi. Tokios, pealinnas, asub kõrgem politseikool, mis allub otsekohe siseministeeriumile ja on ka paigutatud selle ministeeriumiga ühistesse ruumidesse. Seal käsitatakse muidugi juba politseiküsimusi puhtteaduslikult seisukohalt. Kuid ka kõrgemas politseikoolis ei piirdu ta teooriaga, ka seal tuleb läbi teha praktilisi õppusi. Kõrgemasse politseikooli saadetakse kõrgemad politseiametnikud tervest riigist, ka neist provintsidest, kus

politsei veel teisiti organiseeritud (Korea-Chosen Formoosa-Taivan jne.). Kursuste kestus kõrgemas politseikoolis pikendati hiljuti 10 kuu peale, kusjuures õppuste aeg jagatakse 3 semestriks. Iga semestri lõpul korraldatakse vastavad katsed. Praegu olevat kavatsusel instituuti suurendada ja läbivõetavate ainete arvu samuti suurendada, nii et tulevikus ei puuduks kõrgemas politseikoolis ükski aine, mis lähemalt või kaugemalt seotud politseiteenistusega.

Politseiametniku teenistus jaguneb: välis-, sise-, kriminaal- ja eriteenistusse. Palga ja üldse tasude küsimus, samuti ka teenistusaja küsimus, on üle riigi reguleeritud eriliste korraldustega ja eeskirjadega.

Politseikordnikud võivad aja jooksul avansseerida allkomissarideks ja komisarideks; selle tingimusteks on, et nad vähemalt kaks aastat oleksid seisnud aktiivses politseiteenistuses, et nad sooritaksid vastavad katsed ja et nad täidaksid laitmatult oma ametikohused kordnikkudena.

Politseiametnikud kannavad mundrit, varustatud on nad harilikult mõõgaga. Mõnel korral kannavad politseinikud ka püstoli, kuid see osutub ebapraktiliseks ja ei tarvitata kunagi. Asi seisab nimelt selles, et laskeriistade käsitamise ja tarvitamise suhtes maksavad Jaapanis väga kõvad ja üksikasjalised eeskirjad, mis ei luba tarvitada laskeriista muidu kui ainult väga erakorralikkudel juhtudel. Nende eeskirjade täitmise üle valvatakse suurima karmusega. Sellega on siis seletatav, et politseinikud ei armasta kanda püstolit ja seda tarvitada. Kuid Jaapanis on teised abinõud kurjategijate kahjutukstegemiseks: Jaapan on ju see päris Jiu-Jitsu ja teiste sarnaste meetodite maa ja niisuguste meetodite tarvitamine on seal väga laialdaselt levinud.

Sandarmid (Ken-pei) alluvad Jaapanis sõjaministrile, nad moodustavad enesest erilise väeosa. Nemad täidavad sõjaväepolitsei ülesandeid ja on paigutatud kõikidesse garnisonidesse, samuti on igas suuremas linnas ja kõikides sõjasadamates erilised sandarmi väeosad.

Praegu koosneb sandarmeeria: kolmest kindralist, 59 staabiohvitserist, 111 ohvitserist, 102 veltveebel-leitnandist, 1033 allohvitserist, 931 reamehest ja 598 ametnikust.

Mõnel puhul tuleb sandarmitel ka te-
gutseda puht-tsiivilpolitsei ülesannetega.
Sarnasel korral peab sandarm täitma poli-
tseiniku kohuseid vastava ministri ees-
kirjade kohaselt, samuti ka kooskõlas vas-
tava maakonna presidendi korraldustega.
Sandarmitele on aga seejuures ette kirju-
tatud võimalikult hoiduda inimeste karis-
tamisest administratiiv-teel, kes on eksi-
nud politseiliste sundmääruste vastu, neid
karistamisi tuleb, kui vähegi võimalik,
anda üle harilikule politseile.

Sandarmeeria tähtsamaid ülesandeid
on sõjaväe ja sõjalaevastiku politsei üles-
annete täitmine; peale selle peavad nad
aga abiks olema harilikule politseile kuri-
tegude jälgimisel ja avalikukstegevemisel,
mis on sihitud maksva riigikorra vastu,
samuti tuleb neil appi rutata tsiivilpolitsei-
le suuremate rahutuste ja mässude korral.
Sandarmitel on oma ratsaväeosa, nad on
varustatud mõõgaga ja püstoliga.

Sandarmeeria teenistusse võetakse ai-
nult ohvitserid ja alamväelased tegelikust
sõjaväest; nad peavad läbi tegema teatud
kursuse, kus neile loenguid peetakse maks-
vate tähtsamate seaduste üle, kus neid
eriti aga tutvustatakse politseilise korraga
ja otsekohe politsei tegevusse puutuvate
seaduste määruste ja korraldustega. San-
darmiväe teenistusse ei võeta muidugi
kõiki aktiivsest sõjaväest, sinna pääsevad
ainult ustavad, distsiplineeritud ja arene-

nud sõjaväelased. Kui kursused on edu-
kalt läbi kuulatud, määratakse vastavad
sõjaväelased sandarmiväkke.

Kui ei jatku tsiivilpolitseist ega ka san-
darmiväest suuremate rahutuste ja mäs-
sude puhul korra jaluleseadmiseks, siis
võivad maakonna presidendi nõudmisel
tegevusse astuda ka regulaarse sõjaväe
osad. Kui asi on kiire iseloomuga ja mõ-
ningatel põhjustel pole võimalik saada
korraldusi maakonna presidendilt, võib
sõjaväeosa juht oma äranägemisel ja vas-
tutusel sõjaväe abiga katsuda korda uuesti
jalule seada.

Kui üldine hädaoht suureneb, siis kuu-
lutatakse välja piiramise seisukord, see
sünnib keisri käsuga. Sarnasel puhul on
nii hästi kohtu- kui ka administratiiv-asu-
tused alluvuses (kas täielikult või osali-
selt) sõjaväelisele komandandile. Juhul,
kui sõjaväeline komandant ei saa enam
ette kanda sündmustest ja nende käigust
keskvalitsusele ja ei saa järelilikult ka enam
teha ettepanekut piiramise seisukorra väl-
jakuulutamiseks (seenärest, et ta, näiteks,
ei suuda enam ühendusse astuda keskva-
litsusega), on ta õigustatud iseseisvalt,
keisri käsku ootamata, välja kuulutama
piiramise seisukorra.

Käesoleva artikli andmed on võetud D.
Hiranuma kirjatükist „Politsei organisat-
sioon Jaapanis“.

pt.

Sündmuse provintsi kriminalisti päevaraamatust.

Röövmõrtsuka August Põrmu kohta
ilmus ajalehis 1927. a. terve rida artikleid;
mis on toonud enam-vähem lühemaid
teateid tema viimastest kuritegudest ja
hukkamisest. Tegelikult on Põrm saat-
nud korda oma eluajal terve rea mitme-
suguseid kuritegusid nii Eestis kui ka Ve-
nemaal ja kurjategijate peres seisab ta
kahtlemata esikohal oma julmuse ja too-
ruse poolest. Enamjagu tema poolt kor-
dasaadetud kuritegudest on jäänud kind-
laks tegemata ja piirdunud ainult kahtlus-
tusega tema vastu, sest Põrm kuulus nen-
de kurjategijate hulka, kes endale ei soe-
tanud kaaslasid, vaid üksid toimis ja oma
kinnise iseloomu tõttu ei rääkinud kelle-
legi sellest.

August Põrm sündis 1895. a. Narvas.
Kui alati vaikiv ja kinnise iseloomuga

laps, nähes alalist puudust perekonnas,
tundis ta väikesest saadik vaenu oma
kaaslaste vastu, kelle vanemad võimal-
dasid oma lastele korralikumat ülespida-
mist ja riietust. Sarnases olukorras ei
suutnud ta palju vahet teha võõra ja oma
varanduse vahel. Karjapoisi-easse jõu-
des ja iseseisvalt teenistust pidades
kordusid sissekasvanud kuritahtlised
kombed ja keegi teda teiseks aastaks tee-
nistusse ei soovinud jätta. Suure sõja
ajal oskas ta ennast väeteenistusest kõr-
vale hoida ja kadus ümbruskonnast. Tol
ajal pandi Jamburi kreisis toime terve ri-
da suuremaid vargusi ja mõned rööv-
mõrtsukatööd. Räägiti pool-avalikult, et
„August töötab“, kuid millegipärast ei läi-
nud võimudel korda teda tabada.

1918. a. pärast okupatsioonivõimude

lahkumist võeti ta mobilisatsiooni korras sõjaväeteenistusse. Ei meeldinud Augustile sõjaväeteenistus ning 1919. a. lõpul teenis ta juba Võsul Sae talus sulasena. Et temal kui sõjaväejooksikul polnud isikut tõendavaid dokumente, vabandas ta igasuguse vale ettekäände all pererahvale oma dokumentide puudumist ja lubas need muretseda. Lõpuks ähvardas pere-mees asjast politseile teatada ning Põrm põgenes talust.

Mõni nädal hiljem varastati Rakveres ühest toiduainete kauplusest murdvarguse teel toiduaineid ning kuriteo kohalt leidis kriminaalpolitsei ajalehe „Vaba Maa“, mis kandis eelpool tähendatud Sae talu omaniku nime ja aadressi. Juurdlusega selgus, et see ajaleht oli jäänud Sae talust lahkunud Põrmu kätte, mistõttu tema süütegu murdvarguses tehti kindlaks. Seekord ei läinud korda Põrmu tabada, sest kogutud andmed näitasid, et ta Narva juurest oli läinud salaja üle piiri Venemaale.

Sama aasta septembrikuus tabati Aug. Põrm varguse pealt Haljala lähedal ja paigutati valla arestimajja edasisaatmiseks Rakvere kriminaalpolitsei korralldusse. Et ta ennast vagusana ja haiglasena las kis välja paista ning keegi tema mineviku ei teadnud, peeti teda väikeseks vargapoisiks ja määrati saatjaks üks isik. Kogu tee lonkis Põrm oma saatja najal ning viimane kohtles teda kui tõsist haiget. Rakvere lähedal, „Tõrremäe“ all jäi „haige“ korruga seisma ning näidates käega linna poole käskis oma saatjat tagasi vaatamata edasi minna, lubades ise met sa põgeneda. Sarnane käsklus, pealegi veel vahialuse poolt, kohutas saatjat-vanameest niivõrt, et see esimesel hetkel ei mõistnud midagi ette võtta. Põrm kasutas seda, lõi kiviga saatjale pähe ja põgenes. Mõne tunni pärast toibunud saatja jõudis kriminaalpolitseisse, kuid siis oli juba Põrm kaugel ja tema otsimised ei annud tagajärgi. Jällegi selgus, et ta Venemaale läinud ning kahe aasta kestel ei olnud temast kuulda.

1922. a. teatati Haljalast telefoni teel Rakvere kriminaalpolitseile, et keegi isik on Haljalas varguse pannud toime ja arvatavasti tuleb varastatud riidepakiga Rakvere poole. Teele vastuläinud kriminaalpolitsei õnnestus varast tabada ja kriminaalpolitseisse toimetada. Seal nimetas

tabatu ennast Aleksander Lepaks ja selatas, et ta olevat tulnud Venemaalt Eestisse, kuid vahepeal on kaotanud oma dokumentid ning tuttavaid temal siin ei olevat. Lepa nimeline isik paigutati vangimajja ning tema päevapildid ja registreerimise andmed saadeti igale politseiasutusele isiku kindlakstegemiseks. See ei annud tagajärgi, ning kohus karistas Lepa 6-kuul. vangistusega. Pärast karistuse ärakandmist saadeti ta Venemaale tagasi ning tema isik jäigi kindlaks tegemata. 1923. a. suvel tabati Põrm Avinurme vallas varguse pealt, kuid teel vallamajja põgenes ta oma saatjate käest ning tabajad tundsid Lepa päevapildis ära A. Põrmu.

16. oktoobri ööl 1923. a. süüdati põlema „Sae“ talu karjalaudad. Ajal, mil elanikud viibisid tulikahju kustutamisel, varastati elumajast akna sissemurdmise teel mitmesugust varandust, muu seas ka „Sae“ talupidaja kodukoetud ülikond. Kuriteo päeval oli nähtud metsas kahtlast isikut, kuid keegi teda ei tunnud. Pärast kuritegu leiti Võsu jõe kaldalt vanad täitunud riided, mis tehtud vene sõduri sinelist, ning juurdluse andmed lasksid oletada, et siin on tegemist endise sulase Aug. Põrmuga, kes nähtavasti oma riided jõekaldale jättis ja pani varastatud riided selga. Sama aasta novembrikuul läks kriminaalpolitseil korda Põrmu Lätist ülepiiri tulekul tabada ning tema seljas oli „Sae“ talu omaniku ülikond. Ehkki Põrm karjalauda põletamist ja vargust salgas, tehti see kindlaks ja kohus karistas teda 5-aastase sunnitööga.

1927. a. põgenes Põrm Harku vanglast. Mõöda metsi ja rabasid liikudes ning elatades väiksematest vargustest, rändas ta jällegi Venemaa poole. Jõudes Avinurme valda, kohtas ta hobusel koju poole sõitvat Ed. Üunapuud, kes vankril tukkus. Põrm lõi tukkuva Üunapuu pea kiviga puruks, röövis surnukehast vihamantli, riided, saapad, raha, taskukella ja hobuse vankriga ning jatkas rahulikult teed. Enne Eestist lahkumist tahtis ta külastada Muuga asunduses oma vanemaid. Et vankriga liikumine tülikas, jättis ta vankri tapmise koha lähedusse ja sõitis ratsa oma tuttava Jaan Naaritsa juure, kellega ta tutvus vanglas viibimisel. Seal lõigati hobusel lakk ja saba lühemaks ja Naarits pidi hobusele ostja muretsema.

Et passita hobuse müümine osutus tülikaks, lasti lõpuks hobune lahti. Hobune peeti juhuslikult Paasvere valla piirides kinni ning asjast teatati kriminaalpolitseile, kes hobuse omaniku tegi kindlaks ja röövitud hobuse Paasvere valda sattumist hakkas selgitama. Samal ajal varastati Paasvere vallas, Muuga asunduses elutseva Tärfeldti lehm ja lammas. Hiljem selgus, lehm oli ise koju tagasi tulnud, kuna lammas jäi kadunuks. Mõni päev hiljem pandi Muuga mõisa hoones elutseva endise valitseja K. Gielovi juures toime sõjariistus röövimine, kus röövija akna purustamise teel majja tungis ja revolvriga ähvardades nõudis raha väljaandmist. Raha mitte saades, võttis kurjategija kaks kasukat ja mõned vähemad asjad ning lahkus samuti akna kaudu. Ettenäidatud päevapildi järgi tundsid kahjukannatajad ära Aug. Põrmu. Põrm lahkus Paasvere vallast ja tema varjaja Naaritsa juurest leiti varastatud lambanahk, tapetud Ed. Ounapuu vihmamantel, saapad, lõigatud hobuse saba, lakk ja mõned vähemad asjad.

5. nov. 1927. a. ilmus Valga kriminaalpolitseisse Miitavi kriminaalpolitsei ülem, kes teatas, et 4. nov. on Tukkumi linnas pandud toime sõjariistus röövimine ning Läti politseil on korda läinud röövijat tabada, kes ennast nimetavat Berjosoviiks. Ühtlasi näitas Läti kriminalist Berjosovi päevapilti, milles Valga kriminaalpolitsei

tunti tagaotsitav Põrm. Põrm, kes hästi valitses venekeelt, etendas Läti kriminalistide ees hästi oma vene päritolu, kuid Rakverest Miitavi lähetatud van. assistenti P. tundis ta isiklikult ning viimast Läti kriminalistide hulgas nähes tähendas eestikeeles: „Mis me enam räägime“. Ülekuulamisel ei püüdnudki Põrm salata ja seletas avameelselt oma kuritegude üksikasju.

Vahepeal tuli avalikuks, et novembrikuu algpäevil oli Kärtna jaama ligidal vägistatud ja kägistamise teel tapetud õpilane S. Ka selle kuriteo tunnistas Põrm üles. Hiljem olid Tartu-Võru rahukogus mõlemad tapmiselood harutusel ning selleks ajaks andsid Läti võimud Põrmu üle Eesti võimudele. Kohus mõistis Põrmule surmanuhtluse poomise läbi, missugune otsus jäi aga täide viimata seepärast, et ta Läti kohtuvõimudele tuli tagasi anda, kus ta viimase kuriteo oli saanud korda. Ka Läti kohus mõistis Põrmu surma maha-laskmise teel, missugune otsus viidi täide Lätis. Pärast surmaotsuse väljakuulutamist Lätis jäi Põrm järsku hajameelseks ja palus vangla administratsiooni samme astuda, et ta saaks antud Eesti võimudele üle. Eitavat vastust saades keeldus ta toitu vastu võtmast ja püüdis isegi lõpetada oma elu poomise teel. Surmaotsuse täideviimisel hüüdis ta viimase sõnana: „Proštšait rebjata“! Sellega lõppes julma roimari elukäik. P.

Publiku kaasabist võitluses kuritegevusega.

Vist küll igas riigis kaevatakse praegu kuritegevuse alalise tõusu üle: sellest kõneldakse parlamentides ja kirjutatakse ajalehtedes, sellest kõneldakse politseinikkude koosolekutel ja politsei ajakirjades. Ja tõsiasi on, et kuritegevus suureneb, ja röömsad võivad olla nende maade politseiametnikud, kus kuritegevus küll ei näita langemise tendentsi, vaid püsib arvult ühel ja samal kõrgusel.

On selge, et politsei teeb kõikjal, mis vähegi võimalik, et kurjategijate kahjulikku tegevust paraliseerida, et politsei igas riigis teab, missugune suur vastutus lasub tema õlgadel, et tal tuleb kõigest jõust ära hoida kuritegusid ja toimepandud kuritegusid selgitada ning kurjategi-

jaid tabada ja toimetada kohtuvõimude kätte. Kuid ka politsei jõud on piiratud ja ta pole kõikteadja, seepärast ei saa tema üksipäini võidelda edukalt kuritegevuse vastu, temale peavad abiks tulema ka teised jõud, temale peab abiks olema seltskond ise, need publiku osad, kes armastavad korda ja aru saavad, et kuritegevuse vastu võitlemine pole ainult politsei ülesandeks ja kohuseks. Imelikuna aga näib, kui tähele panna, et näiteks, suuremate taudide puhul kõik püüavad jõudmööda kaasa aidata sellele, et kardetavale nähtusele piiri panna, et inimesed sarnasel puhul ei arva, et terve võitlus on ainult arstide pidada, kuna aga võitluses kurjategijate vastu, kellede ohvriks

võib igati langeda, arvatakse harilikult heaks kõik jätta politsei hoole. Muidugi pole siin veel juttu säärastest kuritegudest, mis harilikult seltskonna silmis polegi kuriteod, nagu, näiteks, salakauba-vedu: sel alal praalivad mõnikord muidu väga ausad ja tundelised inimesed tegudega, mis nad ise korda saatnud, tulles, näiteks, välismailt koju.

Majanduslikult on kahjud, mis igal aastal sünnitatakse kurjategijate läbi, õige suured, suuremad kui harilikult arvatakse. Kõik need vargad, petised, riisujad, röövlid ja teised sellesarnased isikud ajavad kokku raha ausate ja korralikkude inimeste arvel, kuid siiski jäävad inimesed tihti loodudeks pealtvaatajateks. Kui õnnetus on juhtunud, siis algab muidugi hüüdmine politsei järele ja tihtigi veel politsei söimamine, kes ei saavat midagi ära teha, et kaitsta inimeste varandust kurja käe eest. Peaaegu kunagi ei mõtle inimesed sellele, et nad tihti on oma hooletuse või liig suure usu tõttu inimestesse süüdi selles, et osa varandusest või isegi terve varandus on läinud kaotsi. Esimene publiku ülesanne kaasaaitamisel kuritegevuse vastu võitlemisel seisab suuremas enesekaitstes, s. o. tähelepanelikkuses, ettevaatuses ja hoolsuses.

Väga huvitav ja õpetlik on uurida materjali, mis kogutakse kriminaalasutustes elukutseliste rändavate kurjategijate kohta. Vaadeldes seda materjali, selgub kõigepealt, et need kurjategijad töötavad alati ühesuguste võtete abil: ka siin kordub jällegi vana nähtus, et kurjategija, kes on kord kas välja mõelnud või aga järgi aimama hakanud mõnd eritrikki, ei suuda sellest loobuda, olgugi et ta kindlasti teab, et selle erivõtte alaline tarvitamine annab teda kindlasti välja ja viib ta varem või hiljem vangimajja. Pealegi on need võtted enamaltjaolt väga primitiivsed, nad on nii läbipaistvad ja lihtsad, et muud ei saa kui imestada, kui kuuled ja näed, kui palju inimesi langevad nende trikkide ohvriks. Meie ei saa tihtipeale lihtsalt aru, kuidas võivad inimesed olla nii kergemeelsed ja muretud ja anda kurjategijatele nii kergelt võimalusi rikastumiseks. Publik ise nagu avatleks oma kergeusklikkusega tihti inimesi kuritegude toimepanemisele.

Dr. jur. Palitzsch, Sakseni osariigi kriminaalpolitsei juht, teab kõnelda, et sarnaste hullkuvate kurjategijate ohvriks lan-

gevad sajad inimesed, kusjuures tarvita- takse juba naiivselt lihtsaid võtteid. Saksenis olevat praegu sarnaste pettuste rekordarv 510, see tähendab, et 510 juhul kukkusid inimesed sisse ühele ja samale võttele! Seejuures ei tohi unustada, et ajalehed harilikult juba aegsasti hoiata- vad inimesi, kui ilmsiks tuleb mõni uus trikk või kui teada on, et mõni kelm on jälle „tööreisul“. Juhtub muidugi, et inimesed alles mõne aja pärast taipavad, et nad on langenud kavalale kelmi ohvriks. Ka sel juhul ning harilikult ka siis, kui kohe pärast pettuse toimepanemist aru saadakse, et tegevuses on mõni kelm, ei minda kohe politseisse, et üles anda juhtumist. Arvatakse, mis siis politsei ikka suudab teha, või aga kardetakse ülekuulami- si, politseis käimisi ja kohtusse ilmu- mist. Inimesed aga ei anna endale aru niisugustel kordadel, et nad ise aitavad kaasa kuritegude levimisele oma passiiv- susega. Ei anta endale aru, et siis, kui võimud vahele ei astu, kurjategija tegut- seb vabalt edasi ja tüssab teisi kaaskoda- nikke: ega siis kelmi himu kunagi täis ei saa ja ega tema ei suuda kunagi teha nii palju raha, kui tal enese arvates on vaja! On muidugi ka niisuguseid armsaid inimesi — õnneks ei ole neid siiski palju — kes arvavad: olen mina kannatada saa- nud, las kannatavad teised ka! Juhtub ka, et ei minda politseisse seepärast, et kardetakse ennast teha naeruväärseks: nagu poleks politseil muud midagi teha, kui naerda inimeste rumaluste üle!

On selge, et sarnase olukorra juures on politsei sunnitud alatasa uuesti pöörduma avalikkuse poole palvega aidata kaasa võitluses kuritegevuse vastu. Seda tehakse kas otsekoheste üleskutsete näol ajalehtedes või aga mõnel muul viisil ja teel. Parim abinõu publiku kasvatami- seks ja ergutamiseks kõnesolevas mõttes on muidugi ajalehtede sõnumid ja üleskut- sed ajalehtede kaudu. Suurimate ja ras- keimate kuritegude kordasaatmistele puhul kutsub politsei tihti inimesi üles teatama, mis nemad teavad ühenduses toimepan- nud roimaga jne. Välismail katsutakse publikut ergutada kaastööle niisugustel juhtudel ka suuremate rahasummade lu- badustega kurjategija (või kurjategijate) ülesandmisel või näpunäidete ja teadete andmisel, mis viivad kurjategijate aretee- rimisele. Juba siin peab aga algama tea- tav kasvatustöö publiku kallal politsei

poolt. Ikka ja ikka tuleb inimestele korrata ja nende tähelepanu juhtida sellele, et ei saa olla väiksematki asja, mis on või võib olla ühenduses toimepandud kuriteoga või kurjategijaga ja mis pole tähtis. Väga tihti viib just mõni täitsa kõrvaline asi õigetele jälgedele. Ja siis ei või ju kõrvalseisjad kunagi õieti otsustada, mis on politseile tema jälgimistöös tähtis ja mis tähtsusetu: säärase küsimuste otsustamine jäetagu alati politsei enda hoole. Peab ka kord nii kaugele jõutama, et kaoks lõpuliselt inimeste kartus politsei eest. Arvatakse veel praegugi — ja seda isegi neis ringides, kes loevad ennast intelligentsemate hulka, et ühendusse astumine politseiga toob endaga kaasa ainult lugematuid sekeldusi, seletamisi, ülekuulamisi, jooksmisi jne. Käiakse tihti veel vana põhimõtte järgi: kõige õnnelikum on see, kellel ei tule tegemist teha politsei ega kohtuga. Seejuures aga unustatakse ära, et säärane mõtteviis ja — peaasi — säärane teguviis on ränk patustamine üldsuse huvide vastu. Kodanik, kes täie teadmisega ei aita kaasa kurjategijate kahjutukstegemisele, on süüdi selles, et kurjategija võib takistamatult edasi tegutseda ja kahju sünnitada teistele kodanikkudele. Inimesed arvavad ka tihti, et väike kelmus või väike vargus polegi nii suur asi, mis ära tasuks käimise politseis; seejuures aga unustatakse, et kurjategija on kurjategija ja leivakotivaras võib homme muutuda roimariiks, ta võib ollagi suurem kurjategija, kellel palju pattu südamel, kes aga parema juhtumi puudusel pani toime ainult väikese varguse. Meie kriminaalpolitsei praktika näitab, et sageli peitub just sarnases n. n. leivakotivargas suurem, tagaotsitav kurjategija. Seetõttu tuleks igal kodanikul astuda ühendusse politseiga, kes teab mõne kelmuse või kuriteo toimepanemisest, teatada tuleks politseile aga ka aja viimata kõigist kahtlastest juhtumitest ja tähelepanekutest. See pole sugugi kodaniku heategu politsei vastu, see on tema kohus üldsuse vastu.

Et kodanikud saaksid aru neist kohustest ja et nad hakkaksid ka agaralt täitma neid kohuseid, selleks tuleb veel kõigis kultuurriikides teha palju tööd. Publik tuleb kasvatada, kas ta seda tahab või mitte. Parimaks abinõuks sellele on, nagu juba tähendatud, ajakirjandus. Kui inimestele korrata tihti üht ja sama nii, et nad sellest

täielikult aru saavad ja seda meeles ning silmas peavad, siis on juba palju võidetud. Nagu suurärid reklaamivad oma kaupu ja alatasa käsivad lugejaid osta seda ja seda kaupa, nii et lõpuks tõesti hakatakse ostma teatud sorti kaupa, nii peab ka politsei katsuma inimestele selgeks teha, et kui juhtub see ja see, tuleb teha seda ja seda. Kus ja kui vähegi võimalik, peab politsei ise õpetama kodanikke ja neile meele tuletama lihtsamaid kodanikkude kohuseid.

Nagu näitab igapäevane elu, ei jatku aga sellest kahjuks veel. Seetõttu on sisse seadma hakatud suuremate politseiüksuste juure erilisi ametlikke nõuandekohti. Ametnik, kes teenib sarnases nõuandekohas publikut, peab talitama väga tagasihoidlikult ja taktiliselt. Ta peab pidama meeles, et ta on ametnik ja mitte eraisik. Ta ei tohi kunagi kaotada objektiivsust ja tasakaalu. Ta ei tohi, näiteks, kunagi soovitada mingisuguseid erilisi tehnilisi kaitseabinõusid: ta ei ole ühegi ettevõtte kauba soovitaja. Ta võib ja peab seletama, missugused tehnilised kaitseabinõud olemas on, kuid missuguse ettevõtte omad parimad on, see on juba ostja otsustada. Igal juhul aga tuleb seletada kahjukannatanule või nõuküsimisjale, et esimeseks tingimuseks oma vara (ja muidugi ka elu) kaitsmisel on hoolsus, ettevaatlikkus ja tähelepanu. Tuleb aga ka tähendada, et peale selle on leitud hulk tehnilisi abinõusid, mis aitavad kas varandust paremini kaitsta või aga politseid kohe kohale kutsuda. Neile isikutele, kes on eriliste ettevõtete omanikkudeks või teenijateks, tuleb tähendada, missugused erilised hädaohud varitsevad just teatud ettevõtet ja missuguseid kaitseabinõusid võilks kõige paremini tarvitada just teatud ettevõttes.

Lõpuks olgu tähendatud, et väga heaks abinõuks publiku õpetamiseks ja kasvatamiseks kõnesolevas mõttes on nähtavasti film. Kinolindi abil võib õige kujukalt ja drastiliselt näidata, kuidas tegutsevad kurjategijad, kuidas inimesed sageli ainult oma ettevaatamatuse, kergeusklikkuse ja rumaluse tõttu langevad kelmide lõksu. Film võib aga ka näidata, kuidas inimesed võivad ennast võrdlemisi lihtsalt kaitsta kurjategijate vastu. Film on hea abinõu juba sellepöolest, et teda armastatakse vaadata — kinosse, näiteks, läheb peaaegu igaüks heameelega kui mõnesugusele loengule. Kuid nähtud asi, pealegi veel kui teda vaadatakse huviga, jääb ala-

ti hoopis paremini meele kui loetud või kuulatud aine. Kõige sellepärast kujuneb vist film tulevikus parimaks publiku õpetamise ja kasvatamise abinõuks peale aja-

kirjanduse. Muu seas on mitmel pool juba katseid tehtud õpetlikkude filmidega kriminaalpolitsei alalt ja need filmid olevat annud igapidi rahuldavaid tagajärgi.

S.

Pandimajad ja kurjategijad.

Pandimajade ja kurjategijate vahel on nii mõnigi side, õigemini, kurjategijad oskavad tihti ka pandimajade olemasolu kasutada oma sihtide taotlemiseks.

Pandimajad, s. o. asutused, mis raha laenavad asjade peale, mis jäävad hoiule kuni võla maksmiseni asutusse, on kaunis vanad. Prantsusmaal tekkisid esimesed sellesarnased ettevõtted. Seal nimetati ja nimetatakse neid: „Mont de Piété“, „kaastundmuse mäeks“. Ei või öelda, et ettevõtjad seda äri ajaksid just kaastundmuse sunnil. Laenu protsent on igalpool võrdlemisi kõrge, summad, mis asjade eest laenatakse, aga võrdlemisi väikesed võrreldes asjade tõeliku väärtusega. Kui asju õigel ajal välja ei lunastata, müüakse need oksjonil maha, nii et ettevõtja riisikol selles osas on väike.

On arusaadav, et pandimajja kogunevad kõiksugused esemed: suurepäraseid ehteasjad, millede väärtus väga kõrge, ja uhked kasukad puhkavad väikeste ristikeste, sõrmuste ja odavate mantlite kõrval. Kunstiesemed, portselaan lauanõud, radioaparaadid, grammofonid, viiulid, reisi kohvrid, raamatud jne. — kõik leiavad vastuvõttu pandimajas. Ei ole ime, et sarnane suur väljavalik meelitab ligi ka kurjategijaid — vargaid ja murdvargaid. Sellele lisaks tuleb see asjaolu, et kurjategijad väga hästi teavad, et pandimajade kassades on ja peab alati olema vaba raha. Edasi on kurjategijatele väga hõlbus pääseda pandimajja, et enne, näiteks, murdvarguse toimepanemist hästi uurida ruume ja kalkuleerida, kuidas kõige paremini kuritegu toime panna. Kurjategija eeltöid soodustab see asjaolu, et pandimajades on alati hulk rahvast ja et keegi ametnikkudest ei suuda lähemalt vaadelda kõiki inimesi, kes käivad päeva jooksul asutuses.

Nii mõnigi pandimaja omanik, kes ise on katsunud valvata oma varandust ja seda kaitsta varaste eest, on langenud kurjategijate ohvriks, nii et Dostojevski jutustus üliõpilasest, kes tappis metsikul kombel vana pandimaja naisomaniku ja

viimase õe, pole mingi võimatu väljamõeldis. Sääraseid juhtumeid on küllalt ette tulnud ja alles hiljuti teatasid ajalehed analoogilistest röövmõrtsukatöödest, mis toime pandi Belgias ja Austrias. Muidugi mõista tehakse meieajal kõik, mis võimalik, et säärase kuritegude kordaminekut ära hoida: komplitseeritud alarmkellad, mis teatud juhul automaatselt kutsuvad kohale politsei, hoovikoerad jne. peavad kaitsma pandimajade omanikkude elu ja varandust.

Loetletud abinõudega saab küll osalt ära hoida murdvargusi, kuid varguste ja pettuste vastu nad muidugi ei kaitse. Nende kuritegude vastu on pandimajad samuti vähe kaitstud kui, näiteks, suured kaubamajad, kus samuti voolab alatasa suur inimestemurd sisse ja välja ja kus igasugune kontroll on raskendatud. Pandimajade seisukord on isegi veel pisut halvem, sest suur kalliskivide hulk, mis leidub igas suuremas pandimajas, tõmbab imejõuga vargaid ligi.

Teine suur hädaoht, mis alati varitseb pandimajade omanikke, on pettused, Pandimaja omanik, samuti ka tema ametnikud ei suuda olla eriteadlasteks kõikidel aladel: tuleb hinnata kalliskive, maale, riideid, muusikariistu, vana mööblit, antiik-asju, raamatuid, kõiksuguseid tehnilisi tööriistu jne. Missugune inimene on kõigeteadlik neil aladel? Eriti palju katsutakse pandimajade omanikke tüsata vale kalliskividega. Kivi ise näib välja nagu korralik kalliskivi kunagi, alles hiljem selgub, et tegemist on falsifikatsiooniga: just sarnased sissekukkumised toovad endaga kaasa suurt kahju. Mõnelpool on pandimajad katsunud asjast nii üle saada, et kalliskivide vastu raha ei anta. Kuid seda pole ka kerge läbi viia: pantijad lähevad konkurendi juure ja pandimaja, mis ei võta vastu kõiki asju, millel vähegi väärtust, ei suuda kaua tegutseda, ta kaotab oma klientuuri. Teiselt poolt on ehtsad kalliskivid väga kasulik kaup: kui neid tähtajal välja ei lunastata, on neid

kerge oksjonil müüa: kalliskivide ostjaid odava hinna eest leidub alati.

Peab tähendama, et ka siis, kui pandimaja omanik on hea kalliskivide tundja, võib ette tulla sissekukkumisi, sest kelmide pead töötavad hästi, kui on vaja sisse vedada harilikke kodanikke. Berliinis juhtus alles hiljuti järgmine lugu: keegi pandimaja omanik, kes harilikult oli väga ettevaatlik, laenas ühe ilusa ja suure briljantsõrmuse peale palju raha. Sõrmus oli ilus ja see oli varustatud haruldaselt suure briljandiga, mõne aja pärast selgus aga, et omanik oli rängalt sisse kukkunud. Nimelt oli asetatud sõrmusele harilik klaaskivi, mille peale oli pandud õhukene briljantplaat; viimase väärtus aga ei vastanud kaugeltki summale, mis anti kavalale kelmile.

Tihti peale läheb kelmidel ka korda pantida valgeid saffiire briljantide pähe. Saffiir on muidugi palju odavam kui briljant, tema raskus on suurem kui viimase oma. Kuid et kindlaks teha, kas hästi kordaseatud saffiir on briljant või mitte, selleks on vaja teha katseid hallium-höbenitraadiga, mis kaunis aeganõudev operatsioon. Ka mõned teised kivid võivad minna briljandi pähe, eriti n. nim. hiatsint. Viimasel on tume värv, kuid erilise meetodi abil on võimalik värvi muuta ja temale anda teemandi värvi. Hiatsinti nimetatakse tihti ka Matura teemantideks, kolha järgi Tseiloni saarel, kust neid leitakse. Üks suurem Londoni pandimaja kannatas hiigla kahjusid seetõttu, et osteti suur hulk hiatsinte teemantide pähe. Ka rubiinid ja saffiirid on kalliskivid, mida võib järele teha ja isegi võrdlemisi kergesti võltsida; samasugune on lugu pärlitega: nii mõnigi pandimaja omanik on raha laenanud kunstpärlite peale, pidades neid ehtsateks.

Persia vaibad on ka ala, mis tihti kasutatakse kelmidelt rahategemiseks; ka sellel alal peab olema kindel asjatundja, et vahet teha halva ja hea kraami vahel.

Kõige enam katsutakse, võib olla, pandimaja tüssata maalidega, kuna see on sarnane ala, kus võltsimised võrdlemisi kerged ja kus puuduvad kompetentsed asjatundjad üldse, eriti aga pandimajades. Hans Wing („Was der Pfandleiher erzählt“) jutustab ühest rängast sissekukkumisest maalidega ühes Berliini pandimajas. Härra Z. oli ühe suurema pandimaja

alaliseks kunniks. Ta tundis hästi omanikku ja kasutas seda raha tegemiseks. Kord tuli ta jälle pandimajja ja nägi üht suuremat maali, mis kutsus esile tema vaimustuse. Ta juhtis kunstniku tähelepanu maalile, mida see oli just päev varem vastu võtnud. Mees tõendas, et tegemist olevat eht Pesne maaliga ja pani omanikule südamele maali omandada. Omanik teadis, et Z. on asjatundja ja ostiski maali. Selgus, et tegemist on tõesti ehtsa ja väärtusliku maaliga. Omanik müüs selle varsti hea vahekasuga edasi — muu seas ühe väga tuntud Berliini advokaadile-kriminalistile. Varsti peale selle ilmus pandimajja sama isik, kes esimese maali müüs, ja pakkus müüjale terve piltide kollektsiooni. Juhuslikult ilmus samal ajal pandimajja ka Z. Viimane oli otse vaimustatud kollektsioonist, milles tema arvates leidis Pesne, Snyderi, Womermansi, Mantegna maale. Omanik kogus oma vaba raha kokku ja omandas terve kollektsiooni, et varsti teada saada, et maalid midagi pole väärt, et vähemalt nimetatud kunstnikud pole nende maalide autorid. Õige suureks läks mehe viha siis, kui ta teada sai, et sõber Z. ja piltide müüja saadud raha enda vahel jagasid.

Nagu sellest näha, juhtub ühenduses pandimajade tegevusega kõiksuguseid kuritegusid ja kelmusi. Pandimajade omanikud on aga alati veel teistsuguses hädaohus, mis on ka ühenduses kurjategijate tegevusega: neid võib alati pidada varastatud kraami ostjateks. Vargad katsuvad tihti oma „kaubast“ lahti saada pandimajades, eriti suurlinnades. Ette näidatakse siis muidugi valed isikutunnistused jne. Ja hoolsusele vaatamata juhtub sarnaseid sissekukkumisi.

Tuleb ette ka juhtumeid, millel ei puudu teatud huumor. Nii jutustab juba nimetatud Hans Wing ühest pandimaja omanikust, kelle juure kord ilmus keegi autojuht ja palus anda raha autoratta eest. See olevat auto reservratas. Tema „pruudil olevat äkki sündinud laps“ ja raha olevat kibeidasti vaja. Omanik laenas raha ratta peale. Sama päeva õhtul kohtas omanik aga ühes väikeses kõrtsis „autojuhti“, kes ühe naisterahva saatel lõbusalt veetis aega. Kui omanik temalt küsis, kuidas siis on lugu lapsega ja pruudiga, vastas juht lõbusalt, et raha sai „reservpruut“. Muidugi oli reservratas varastatud.

Ameerika meediumidest-petistest.

Kahe aasta eest suri mustkunstnikkude meister Harry Houdini, kes oma eluaeg võitles meediumide-petiste vastu, keda leidub uues maailmas kahtlemata sama palju kui vanaski — kui mitte rohkem. Houdinilt algatatud töö kestab aga täie jõuga edasi ka pärast meistri surma. Ameerika Ühisriikides, mille kodanikuks oli Houdini, on viimasel ajal isegi ellu kerkinud terve rida seltse, mis on endale võtnud ülesandeks võidelda energiliselt nende pettuste vastu, mis on ühenduses spiritismiga ja valemeediumidega. New-Yorgi suurkaupmees Dudley asutas hiljuti erilise fondi 10.000 dollari suuruses, mis on määratud võitluseks meediumide-petiste vastu, s. o. Houdini töö jätkamiseks. Ajakiri „Science and Invention“ asutati eriti tähendatud võitluse pidamiseks. Selles ajakirjas paljastatakse suurel määral meediumide-petiste trikke ja katsutakse publikule, kes ikka veel kukub sisse kõikisuguste petiste võtetele, näidata, kuidas need võtted tekivad ja mis sünnib meediumide töö kulisside taga. Tähtsaimaks abijõuks nimetatud ajakirjale ses mõttes on Josef Dunninger, jällegi mustkunstnik: see pole ime, lähevad ju meediumide ja mustkunstnikkude trikid tihti ühte, vahe seisab ainult selles, et meediumid teadlikult inimesi petavad ja neilt kõikisuguste kavalustega raha taskust tõmbavad, kuna mustkunstnikud ei tahagi rahvast petta, nad tahavad teda ainult lüüa; mustkunstnik ei tõenda kunagi, et tegemist on tundmatu jõuga: kõik sünnib osavuses ja teatud määral teadmistes.

Järgmised juhtumid, mis leidsid aset alles hiljuti Ühisriikides, näitavad, missuguste kavaluste abil töötavad meediumid-petised ja kuidas läks korda paaril korral paljastada nende trikke: seda võis aga teha ainult isik, kes tundis mustkunstnikkude võtteid ja kavatsusi.

Eelpoolnimetatud Dunninger sai teada, et Milwaukee tegutseb suure eduga meedium, proua Beidermann, kelle kohta tähendati, et tema tõesti suudvat kutsuda välja surnud inimeste vaimusid. Tegemist oli, tähendab, n. nim. materialisatsiooni meediumiga, kes on alati kuulunud kavalamate ja osavamate petiste sekka. Milwaukeeesse rändasid spiritistid pea kõikidest Ühisriikide osadest, et näha kuulsat naisterahvast ja, kui võimalik, osa võtta

spiritistlikkudest seanssidest. Ja rändajad ei kahetsenud sugugi reisi ega sellega seotud kulusid. Páris tõsised ja targad inimesed seletasid Dunningerile, et meedium tegutsevat suurepäraselt, et ei saavat juttugi olla sellest, et tegemist on petisega. Dunninger otsustas lõpuks minna asja vaatama, mis teda kui spetsialisti huvitas. Kaks sõpra, kes mõlemad uskusid pr. Beidermannisse ja tema kunsti, kes kuulusid meediumi vaimustatud austajate hulka, viisid mustkunstniku kord seansile. Viimane leidis, nagu harilikult, aset ühes vanas majas, kuskil eeslinnas. Seansi ruumi seinad olid kaetud paksude vaipadega, samuti olid ukse ja akende ees rasked eesriided, et takistada igasuguse valguse pääsemist ruumi. Põrandal oli paks vaip, nii et inimeste samm ei võidud kuulda. Ruumis viibis tol korral kaheksümne inimese ümber, kes moodustasid suure ringi, kuma meedium ise istus selle ringi keskel suurel pehmel tugitoolil. Kui kõik oli korras ja inimesed oma kohtadel, kustutas keegi vanahärra, kes nähtavasti kuulus meediumi lähemate austajate hulka, tuled. Dunninger hakkas kõigepealt ruumi jõudmisel otsima n. nim. vaimude kabinetti, mis peaaegu alati leidub sarnaste seansside ruumis. Ta otsis aga oma suureks imestuseks seda kabinetti asjata, mis oli suureks toeks pettusele.

Kui tuba oli pime, nii et tõesti midagi polnud näha, algas seans. Nagu see Ühisriikides on viisiks, lauldi alguses vaimulikke laule. Sellele järgnes vaikus. Korraga kostis vaikuses väikese lapse hääl: „Kallis emake, ma olen siin — võid sa mind ka näha?“ Keegi osavõtjatest vastas: „Kuidas su käsi käib, mu armsam?“ Vastus: „Olen alati sinu juures, ema, ja igatsen tihti sinu järgi,“ ja edasi „tean, et sind kord ka näen selles imeheas vaimude riigis.“ Nii läks kõnelemine ema ja lapse vahel edasi. Siis oli jälle vaikus. Korraga kostis toa teisest nurgast jällegi saladuslik hääl, seekord rääkis nähtavasti keegi vanem meesterahvas: „Marta, kallis naine, oled sina ka siin? Olen nii rõõmus sind nähes!“ Sarnaseid vaimude häält tuli kuuldavale veel rohkem. Häälled kostsid kord ühest, kord teisest toanurgast, kusjuures, häälte järgi otsustades, kõnelesid mitmed inimesed, s. o. vaimud. Korraga panid koosolijad tähele

üht, siis kaht ja kolme pead, mis liikusid hirmuäratavalt läbi ruumi. On selge, et suures ja põnevas vaikuses mõjusid need „vaimude pead“ tõesti kohutavalt. „Näen sind, Valter,“ nuttis korruga keegi naisterahvas. „Tunned sa mind ära, mu tütreke“ vastas vaim. Need pead ilmusid toas siin ja seal, kadusid korruga, ilmusid uuesti, sähvatas nagu välk läbi toa ja siis korruga oli kõik lõppenud.

Peab tähendama, et seansi ruumis ei leidunud midagi, mis oleks võinud äratada erilist kahtlust. Mööbel oli harilik, samuti üldse terve sisseseade. Dunninger uuris enne istumise algust ka veel ruttu ruumi seinu ja tegi kindlaks, et salauksi ruumi ei vii ja et üldse seinte abil kuidagi pole võimalik ette võtta pettusi. Millega aga siis olid seletatavad fenomenaaalsed nähted? Kust tulid imelikud hääled? Millega seletada saladuslike peade ilmumist ja vaikselt kadumist?

Vastus polnud siiski nii raske, kui esialge paistis. Dunninger — ise suur trikkide mees — oli oma elus juba küllalt teinud tegemist meediumidega, et teada, et ka nende elulugu ja nende kombad võivad mõnikord aidata selgust tuua müstilisse saladusse. Dunninger oli suutnud kindlaks teha, et pr. Beidermann 12 aasta eest abiellus kellegi kõhurääkijaga, kes üles astus tsirkustes. See härra aga viibis ka seansil ja oli teiste austajate ja usklike seas. Kuid see kärmas mees ei imiteerinud üksi „vaimude“ hääli, tema kutsus esile ka „vaimude“ päid. Selleks talitas ta järgmiselt: Ta joonistas erilise värviga oma vesti tagumisele küljele kõiksuguseid päid, nii et nad pimeduses olid näha. Kui siis seansi ajal tal näis olevat paras silmapilk, tõmbas ta kuue maha ja kõndis toas edasi-tagasi. Paks vaip põrandal täitis oma ülesannet. Keegi ei kuulnud, kui osav mees liikus toas kord kiiremini kord täitsa tasaselt. Ainult Dunninger, kes algusest peale asjasse ei uskunud, tundis kahtlust „vaimude“ vastu. Ta pani kõrva vaibale ja kuulis siis inimese samme, mis näitasid, et tal õigus oli. Absoluutne pimedus lubas ette võtta sääraseid eksperimente, ilma et keegi oleks seda võinud märgata. Kõndides näitas kõhurääkija „vaimude“ päid kord ühele toa nurgale, kord teisele. Kui see „aumees“ oma kuue jälle selga pani, olid vaimud kadunud.

Proua Beidermann tegutses lesena, selena oli tal muidugi kergem töötada, sest

muidu oleks, võib olla, juba varem keegi uudishimuline hakanud uurima tema mehe elulugu ja mehe viibimine igal seansil oleks äratanud tähelepanu — ja kahtlust. Naisterahval oli mitu maja paremas linnaosas, mis näitab, et „vaimud“ andsid õige hea sissetuleku. Arvatavasti jaotas „sümpaatlik“ paar puhaskasu igakord pooleks. Dunningeri sõpradele, kes teda seansile viisid, olid mustkunstniku leiud väga vastumeelt. Hiljemini pidid nad aga Dunningerile õigust andma, sest tõesti oli tegemist kahe petisega, kes töötasid käsi-käes ja seejuures väga osavasti töötasid.

Alguses tähendatud ajakiri „Science and Invention“ on määranud auhinnana 31.000 dollarit sellele, kes tõendab, et on olemas ehtsaid meediumistlikke — füüsikalilisi fenomeene ja seda ka tõestada suudab. Auhind on praegu veel saadaval. Asi seisab aga selles, et vastav katsete komisjon koosneb inimestest, kes tunnevad hästi meediumide pettuslike trikke — see ongi arvatavasti põhjuseks, et auhinna järgi ei tunta isatsust, olgugi et see on küllaldaselt suur. On muidugi kergem — ja arvatavasti sama tulutoov — töötada isikute keskel, kes halba ei tea aimata ja usuvad, et meediumid tõelikult kutsuvad välja vaimusid.

Houdini nimega on tihedalt seotud järgmine sensatsioon. Läänud aasta alul äratas suurt tähelepanu Ameerikas teade, et kuulus mustkunstnik ja meediumide vaenlane olevat saatnud meedium Artur Fordi kaudu oma lesele sõnumi teisest maailmast, kusjuures sõnum olevat saadetud salakirjas, mille võti olevat ainult pr. Houdini teada ja mida mustkunstnik tarvitas elus olles kõiksuguste pseudotelepaatiliste eksperimentide tegemisel. Spiritistlik ajakirjandus levitas tolle teate muidugi suure rõõmuga laiali, kusjuures aga ei võetud vaevakski uurida kahtlase meediumi eluolu ja küsimust, kas proua Houdini tõesti suutis hoida salakirja kõik aeg oma käes. Asi paistis kahtlane olevat ja tekkis arvamine, et Ford ja lesk töötavad käsi-käes. Igatahes näis selge olevat, et Ford ei saanud salakirja korralikul teel oma kätte.

Selle loo paljastas „New-York Evening Graphic“ Edw. Churchill, kes näitas, et terve asi pole midagi muud kui jame pettus. Nimetatud lehe kaastöölisel, miss Rea Jaure'il, oli pikem jutuaamine meedium Fordiga; seda jutuaamist kuulsid kõrvaltoas pealt nimetatud Edw.

Churchill ja tähendatud lehe väljaandja, kes jutuajamise salajaselt sõna-sõnalt protokollisid. Esialgu ei seletanud Ford midagi. Siis tähendas miss Jaure, et temal ka olevat Houdini salakiri teada, ja et ta kavatses seda avaldada. Ford tahtis aga terve salakirja avaldada pidulikult seansil, mis pidi muidugi tooma sisse hulka raha ja korruga tegema kuulsaks üle Ühisriikide meediumi Fordi nime. Viimane nägi, et asi kipub nurja minema ja hakkas miss Jaure't paluma esialgu salakirja mitte avaldada. Kui ta palvetele kurdiks jäeti, pakkus mees suurema rahasumma.

Jutuajamisest ja sellele järgnevast uurimisest selgus, et Ford tundis pr. Houdinit juba üle aasta hästi ja et mõlematel oli kavatsus ette võtta mitmekuuline turnee läbi Ühisriikide, et pidada loenguid spiriitismi üle. Asja finanseerijaks oli Ford. Selle eest andis pr. Houdini Fordile üle salakirja. Ilma selleta poleks Ford muidugi võinud saada surnud Houdini sõnumit ega palvet. Dunninger, kes tundis Houdinit hästi, oli kohe algusest peale väga skeptiline asja vastu ja ei uskunud põrmugi saladuslikusse teatesse. Ta ei aimanud ainult, milles asi tegelikult seisab. **k.**

Spordi alalt.

Lakeasjandusest Tallinna-Harju prefektuuris.

Abikomissar **J. Tiisfeldt.**

Politseiametnikkude laskeoskuse tasapinnast on ilmunud „E. P.“ veergudel mitmekülgseid artikleid. Peab tunnustama, et need kirjutised neis leiduvate asjalikkude näpunäidete ja kaalutluste tõttu leidsid asjaomastes ringkondades elavat vastukõla ja juhtivad ametnikud kohtadel on töötanud välja uusi juhtnööre laskespordi edendamiseks. Kuna maksva korralduse järgi politseiametnikkude laskeoskuse moodupüüks ja ainsaks harjutusvõimaluseks osutuvad üks kord aastas peetavad n. n. laskeharjutused riigi poolt väljaantud laskemoonaga ning nende sagedust tõsta pole krediitide puudusel võimalik, tuleks kohtadel asuvatel spordiringidel või politseiametnikkude kogudel laskeasjanduse hoolekanne, kui seda seni pole veel tehtud, enda peale võtta. On tõsi, et tähendatud organisatsioonidel suurelt jaolt majandusliku kitsikuse tõttu võimatu on varustada oma liikmeid odavahinnalise laskemoonaga, kuid seda kandvam olgu instruktoriga õppuse ja õppelaskmiste korraldamine ühes laskurite nende vigade äraseletamisega, omavaheliste laskevõistluste korraldamine nii edasijõudnuile, kui ka algajaile, mis ärataks huvi ka seni laskeasjandusest eemalejäänud ametnikkude seas.

Loetletud põhimõtete kohaselt on möödunud hooajal tegutsenud Tallinna politsei spordiring, mille tegevuskava ja tulemusi

siin lähemalt vaatleme. Tallinna politsei spordiringi peakoosolekul võeti laskeala arendamiseks ja oskuse tõstmiseks vastu järgmine tegevuskava: a) panna ametisse laskeinstruktoreid, b) korraldada teoreetilisi õppusi ja loenguid, c) korraldada praktilisi õppusi ja harjutusi, d) korraldada omavahelisi laskevõistlusi. Ettetoodud ülesannete täitmisele asuti ringi esimehe prefekt Rotenbork'i hoogsal eestolemisel ajaviitmata: alates 1. veebruarist pandi ametisse laskeinstruktor (kom. Freudenstein), temale määrati abideks konstaablid Aaman ja Lehova, kelle hiljem asendas krim. van. as. Ernits.

Jaoskondade instruktorid pidasid loenguid nädalas kaks korda à kaks tundi, kusjuures võeti läbi kolme kuu kestel: a) politseis tarvitada olevate relvade materjalosa, omadused, ühistöötamine, ettetulevad tõrked ja nende kõrvaldamine, korrahoid ja hoolekanne; sihtimise algõppus, relva käsitamisel ettetulevad laskuri vead, lennujoone iseärasused, lõpuks relvade proovimine. Hiljem laskeinstruktoriga poolt korraldatud katsed andsid tunnustuse ametkonna rahuldavatest teadmistest. Suviseks hooajaks saadi kasutada 10. üks. jalav. pataljoni lasketiir, kus kahjulks aga suurejoonelisi harjutusi ei suudetud lõpuni läbi viia.

Et äratada huvi väikekalibrilistest sportpüssidest laskmise vastu, muretses

spordiring 20.000 montekristo padrunit, millest ringi liikmetele tasuta anti tarvitada 10.000 tk. ning 10.000 tk. oma hinnaga. Samuti kandis ringi väljalastud padrunitel nende laskurite kohta, kes tulid 19. ja 20. juunil ärapeetud laskevõistlustel kohtadele. Ringi liikmetele, kes esinesid üleriiklikkudel politsei esivõistlustel 16.—18. aug. laskmises, muretses ring tasuta 4000 v.-kaliibrilist padr., 800 revolvr- ja 800 inglise vintpüssi padrunit. Peab ütleva, et laskemoona annetamisega ülesnäidatud vastutulek on äratanud ametkonnas huvi, mida tõendavad saavutused ja osavõtjate arv võistlustel.

Ringi omavahelistel laskevõistlustel 19. ja 20. juunil Juhkentali tiirul saavutati A klassis: laskmises vintpüssist, 13 osavõtjat, 1. ja 2. koht 136 silma (12. ringil. märk. dist. 200 mtr.); laskmises revolvr- ja 9 osavõtjat, 1. koht 110 silma; laskmises montekristost, osavõtjaid 14, parim saavutus 93 silma. Saavutused B klassis: laskmises vintpüssist, osavõtjaid 105, revolvr- ja 95 ja montekristost 110, kusjuures montekristo tagajärg (100 slm.) ületas isegi A kl. saavutusi. Üleriiklikkudel laskevõistlustel esitas spordiring 38 osavõtjat, kusjuures ringi liikmed omandasid kõigil aladel meistrikohad, nii vintpüssist allkonst. Hütt

102 silma, revolvr- van. as. Ernits 116 silma, montekristost kordn. Mugra 115 silma.

Eeloleval talvel seisab instruktoritel suur töö ees: teoreetiliste teadmiste korramine ja täiendamine, laskmises selgund üksiku laskuri isiklikkude vigade hindamine ja nende võõrutamine, ühtlasi ka relvade juures ettetulnud väärtöö pühjuste kõrvaldamine, laskmiste korraldamine sportpüssist väikekaliibriliste padrunitega, mida soovitav ka praktiseerida üksikutel maarajooni konstaablitel. Et tulevikus meie relvade juures ei korduks nii suurel arvul puudulikust korrashoiust tingitud rikkeid, nagu: äranühitud ja roostes vintraud, täkitud suudmed, logisevad kirbud ja sihikud, tuleks jaosk. instruktoril ja komissariil igal nädalal ametnikkudele väljaantud relvad üle vaadata ning nõuda hoolekande ja puhastuse reeglite täpset täitmist.

Olles teoreetiliselt tarvilisel määral ette valmistatud ning oma huvist tingituna ka järjekindlalt laskelharjutustel käinud, suudab iga politseiametnik jõuda teatud aja kestes keskpärase võimeteeni laskelal. Selle veendumuse sisendamise ja tegelik teostamine ongi kohtadel tegutsevate laskeinstruktorite kohus.

Küsimusi ja kostmisi.

V. P. Küsimus. Kas kuulub vastuvaidlemata korras sissenõudmisele vallavalituse tootluskapitalist antud laenu võlakohustuste vastu ja kas nõudmist võib pöörata võlakohustusele vastutajana allakirjutanud käemehe vastu.

Jaataval korral mis alusel.

Vastus: Sissenõudmine sünnib vastuvaidlemata korras Toitlusseaduse (V. S. K. XIII k.) § 185. ettenähtud alustel.

Lugeja A. T. Küsimus. Pärast kohtuotsust, kuid enne kohtuotsuse seadusjõusse astumist, erakaebaja teatab kirjalikult kohtunikule, et ta on leppinud kaebealusega.

Kohtunik saadab kirjavahetuse kons- taablile erakaebaja, kui ka kaebealuse ülekuulamiseks, kas nad on ära leppinud.

Kas on kohtunikul õigus niisuguseid ülekuulamisi politsei peale panna, ja mis- suguse seaduse põhjal?

Vastus: Kohtuniku nõudmisel puudub seaduslik alus.

Asjaajaja. Küsimus. Riigiteenija, kes vabastati teenistusest parandamata haiguse pärast, on teeninud Eesti vabadussõjas alamväelasena (reamehena) 1 aasta 2 kuud ja hiljem politseis 9 aastat 6 kuud.

Kas ja mis alusel võetakse arvesse tema pensionile mineku puhul eeltähendatud kaitseväes teenitud aeg?

Vastus: Võetakse arvesse (Riigi- ja omavalitsuste teenijate pensioniseaduse § 16., Riigikogu rahaasjanduse komisjoni seletuskiri tähendatud seaduse juure, v. II Riigikogu protokollide lisa d, 6. istung- järk, 1924, lhk. 58, Riigikohtu otsus 20. X/

3. XI 1925 nr. 45, v. Valge, Riigikohtu administratiiv-osakonnas 1920.—1927. a. lahendatud küsimused, Tartu, 1929, lhk. 144).

kusjuures senise praksise järgi üks päev kaitseväge teenistuses võrdub ühele päevale riigiteenistuses.

Välismaail.

Ärimehed.

Ascherslebenis, Saksamaal, korraldas politsei hiljuti n. nim. „Stopptag'i“. Politseinikud olid kõikjal väljas, stopper käes autode ja mootorrattaste sõidukiiruse kontrollimiseks linna tänavatel. Suureks politsei üllatuseks ei sõitnud aga ükski jõuvanker kiirusega üle 30 km. tunnis, s. o. üle lubatud kiiruse. Edasi panid ametnikud tähele, et paljud juhid sõitsid politseist mööda väga rõõmsate, võib öelda liig rõõmsate nägudega. Kui politsei veel alul arvas, et autojuhid on ennast parandama hakanud, kadus see arvamine hiljem täiesti. Kuid siiski seisti mõistatuse ees. Veidi hiljem aga selgus terve lugu. Mõned poisikesed panid hommikul vara tähele, et politseil on kuri nõu; nad said ka varsti teada ja aru, milles asi seisab. Otsekohe joosti maanteede ääre, mis linna viivad, ja hakati tegutsema. Iga sisesõitev auto peeti kinni — selleks lehvitati ninarätikuga. Autode juhtidele seletati, milles asi seisab ja missugune hädaoht neid linnas ootab. Tänuilikud juhid kviteerisid nõu- ja teadaande muidugi sularahaga ja sõitsid rõõmsalt edasi. Kuigi asja igapidi selgitati, ei saadud siiski midagi poisikeste vastu ette võtta. Kuskil seaduses ei leidu paragrahvi, mis keelaks hoiatamast sundmääruste eksimiste eest.

Politseinik uppvate päästjana.

Saksamaal nõutakse mõnel pool politseinikult õige palju — peale otsekohe ameti oskuse. Sakslased ise vist ei teagi, nii tõendavad vähemalt mõned saksa ajakirjad, et iga postikordnik Preisimaal peab näiteks, olema hea ujuja, kes tarbekorral suudab ja oskab päästa uppuva inimese. Preisi politsei-kehakasvatuse koolis, mis asub Spandaus, korraldatakse kursusi politseinikkudele ujumises, mis kestavad mitu nädalat või mõnikord isegi mitu kuud. Seejuures peab politseinik nii hästi oskama ujuda, et tema tarbekorral, s. o. siis, kui pole lähedal mingisuguseid päästeriistu, suudab täies mundris hüpata

vette ja päästa uppuva. Spandau koolis tehakse tõsist tööd. Seal näidatakse kuidas ja mitmel moel võib uppuva päästa, kuidas äratada meelemõistusele inimene, kes juba vee meelemärguse kaotanud. Õppustel võetakse arvesse ainult tegelik olukord, igapäevane elu. Võib juhtuda, et politseinik, tänavaid kontrollides, ei leia enam aega uppuva päästmiseks mundrit maha võtta. Seetõttu pannakse koolis suurt rõhku sellele, et kordnik oskaks ja suudaks ka täies mundris ujuda ja põhjaminevat inimest vee alt välja tuua ning kaldale viia, mis muidugi on raske ja nõuab palju treeningut.

Valesti arusaadud trompeti soolo.

Tuntud Berliini orkestrijuhut viibis hiljuti Viinis, et seal juhtida orkestrit suurema kontserdi puhul. Eeskavasse oli muu seas võetud ka Beethoveni „Leonore Ouvertüür“, milles ette tuleb trompeti soolo. Helilooja ettekirjutuse järgi tuleb see soolo mängida „väljas“. Soolomängija muusikant võttis oma muusikariista ja läks orkestriruumi viiva ukse juure, muidugi nii, et orkestrijuhut teda näha võis. Soolot tuli mängida kolm korda. Kõik näis hästi minevat. Esimene soolo algas õigel ajal ning kõik oli korras. Ka teist soolot algas muusikant õigel ajal, kuid mees mängis ainult paar takti ja vaikis siis. Orkestrijuhut tuli soolota läbi ajada. Kolmandast soolost polnud enam juttugi. Berliini külaline oli mõistagi pööraselt vihane ja ei teadnud, mil põhjusel muusikant äkki streikis. Pärast kontserdi lõppu tormas ta orkestriruumi ukse juure ja leidiski sealt vaese muusikandi väriseva suuga ja kehaga. Lõpuks selgus järgmist. Kui solist hakkas parajasti mängima teist soolot, ilmus tema juure korranga politseinik, korrapidaja kordnik. Ta küsis solistilt valju häälega, mispärast ja kuidas ta julgeb segada kontserti: „kas teie, idiot, siis ei kuule ega näe, et saalis on käimas kontsert!“ Kordnik võttis — enne kui vaene muusikant veel jõudis vastata — meheit mänguriista, et teda takistada kont-

serdi „segamises“, ja lahkus kiirel sammul. Viini lehed kirjutavad sel puhul, et Viini politsei ei reguleeri üksi liikumist tänavatel, vaid ka Leonore Overtüüri kontsertsaalis.

16.000 enesetapjat Saksamaal 1928. a.

1928. aastal suri Saksamaal, nagu näitab statistika, 40.000 inimest vägivaldse surmaga, mis on kohutavalt suur arv ka Saksamaa kohta. Selles arvus leidub ka muu seas 16.000 enesetapmise juhtumit, 4000 uppumisjuhtumit; 2500 inimest sai surma õnnetuste tagajärjel jõuvankritega, 1500 isikut leidis enneaegset surma õnnetusjuhtumite tagajärjel hobusõidukitega, 1114 töolist sai surma kaevandustes, 320 sai surma trammiliikumise tagajärjel, 484 inimest sai surma vabrikutes masinate läbi, 859 õnnetusjuhtumit, mille tagajärjeks oli surm, oli ühenduses raudteega, 300 surmajuhumit tuli ette õnnetuste tagajärjel jalgratastega ja 7 inimest langes ohvriks lennukitele.

Huvitav kriminaalstatistika.

On teada, et peaaegu igalpool suureneb praegu kuritegude arv, mis toime pannakse alaealiste inimeste poolt. Ühenduses sellega tekib huvitav küsimus: kas on vanadus ja kuritegevus mõnesuguses ühenduses üksteisega, jaataval korral — misuguses? Sellel alal olemasolevad statistika andmed pole küll kõige uuemad, kuid umbkaudselt vastavad nad vist ka praegustele oludele. Kui kõigepealt võtta sugu, siis näeme, et meeste ja naiste juures

pole kuritegevus ühesugune ühes ja samas vanaduses. Meeste juures on pandud tähele, et kuritegevuse kulminatsioonipunkt langeb noorusele, s. o. 18—21 ja 21—25 eluaastani. Hoopis teist pilti näeme naiste juures. Seal tõuseb kuritegevus iga aastaga ja jõuab oma tipuni 30—40 eluaasta vahel; on maid, kus see aastate arv on veelgi suurem. — Saksamaa andmed, näiteks, kõnelevad järgmist: 1910. a. mõisteti süüdi 12—15 a. vanuseid poisse — 626, tüdrukuid — 127, 15—18 aastaseid — 1549 ja 295, 18—21 aastaseid — 3627 ja 402, 21—25 aastaseid — 3117 ja 440, 25—30 aastaseid — 3129 ja 444, 30—40 aastaseid — 2464 ja 514, 40—50 aastaseid — 1756 ja 473, 50—60 aastaseid — 1089 ja 305, 60 kuni 70 aastaseid — 520 ja 144 ja vanemaid — 187 ja 49. — Missuguseid kuritegusid toimitakse kõige rohkem igas eas? Laste ja alaealiste poolt toimetatud kuritegude seas seisab esikohal muidugi vargus (75%); 15—18-aastaste seas on ikka veel vargus tähtsal kohal (50%), sellele järgnevad kakelused ja siis kõlblusvastased kuriteod; 18—21-aastaste seas seisab esikohal kõlblusvastaste kuritegude arv ühes vargusega, varastatud asjade ostmisega, võltsimisega, süütamisega; 21—25- ja 25—30-aastaste seas domineerivad: vägivald, omavoli, tapmine, siis veel haavamine sõnadega, pettus; 30—40- ja 40 kuni 50-aastaste juures leiame kõige enam valevande juhtumeid ja haavamisi sõnadega; edasi järgnevad, vanemate inimeste juures peaaegu ühtmoodi kõiksugused kuriteod, millede arv aga seda enam langeb mida vanemaks saab inimene.

Väljaandja: **Kohtu- ja siseministeeriumi administratiiv-ala kirjastus.**

Vastutav toimetaja: **E. Maddison.**

Tegev toimetaja: **O. Angelus.**

K u u l u t u s i.

Tunnustatakse maksvusetuks järgmised isikutunnistused:

M ä g i, Lembit Mihkli poeg, välja antud Jõgeva vallavalitsuselt 19. 9. 27 a. nr. 94.
P e e t s, Ado Johani poeg, välja antud Saadjärve vallavalitsuselt 12. 1. 20 a. nr. 229.
P e h k, Hugo Mardi poeg, välja antud Vara vallavalitsuselt 18. 12. 19 a. nr. 332.
S c h u k o v, Stepan Stepani poeg, välja antud Luunja vallavalitsuselt 12. 5. 25 a.

A n s l a n g, August Jakobi poeg, välja antud Laiuse vallavalitsuselt 2. 2. 26 a. nr. 14.
M o r a s t, August Jaani poeg, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 23. 6. 25 a. nr. 648.
E i n l i n g, Marie Mardi tütar, välja antud Haaslava vallavalitsuselt 16. 3. 20 a. nr. 523.
S o o d l a, Karl Vidriku poeg, välja antud Kuremaa vallavalitsuselt 29. 10. 20 a. nr. 960.

- Reili, Jaan Johani poeg, välja antud Mäksa vallavalitsuselt 27. 8. 20 a. nr. 211.
- Rästa, Aliide Jakobi tütar, välja antud Pala vallavalitsuselt 21. 4. 21 a. nr. 39.
- Aia, Juta Linda tütar, välja antud Luunja vallavalitsuselt 29. 11. 27 a. nr. 88.
- Uibo, Johan Jaani poeg, välja antud Vaimastvere vallavalitsuselt 20. 4. 26 a. nr. 315.
- Annus, Eduard Peetri poeg, välja antud Sootaga vallavalitsuselt 4. 3. 26 a. nr. 410.
- Heeringson, Jakob Viido poeg, välja antud Meeksi vallavalitsuselt 12. 4. 20 a. nr. 991.
- Virro, Mai Peetri tütar, välja antud Luunja vallavalitsuselt 3. 2. 22 a. nr. 760.
- Möller, Hugo Augusti poeg, välja antud Laiuse vallavalitsuselt 29. 1. 24 a. nr. 16.
- Audova, Oskar Jaani poeg, välja antud Luunja vallavalitsuselt 25. 5. 28 a. nr. 44.
- Sakarias, Hilda Augusti tütar, välja antud Sootaga vallavalitsuselt 4. 10. 20 a. nr. 289.
- Georg, Johan-Theodor Karli poeg, välja antud Ahja vallavalitsuselt 15. 12. 24 a. nr. 424.
- Seeba, Johannes Gustavi poeg, välja antud Krüüdneri vallavalitsuselt 14. 9. 26 a. nr. 430.
- Kriisa, Amanda Jaani tütar, välja antud Saadjärve vallavalitsuselt 17. 2. 26 a. nr. 351.
- Puusepp, Otto Hendriku poeg, välja antud Kastre-Võnnu vallavalitsuselt 8. 6. 22 a. nr. 1923.
- Kartofelev, Leonti Grigori poeg, välja antud Kastre-Võnnu vallavalitsuselt 20. 12. 27 a. nr. 1363.
- Junkin, Peeter Katariina poeg, välja antud Kastre-Võnnu vallavalitsuselt 2. 11. 20 a. nr. 2672.
- Virro, Marie Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 3. jaoskonna ülemalt 26. 11. 19 a. nr. 1168.
- Saharov, Emeljan Ivani poeg, välja antud Ahja vallavalitsuselt 12. 12. 28 a. nr. 1401.
- Sääsk, Peeter Samueli poeg, välja antud Kõllestes vallavalitsuselt 8. 1. 28 a. nr. 2.
- Aleksand, Karl Jüri poeg, välja antud Laeva vallavalitsuselt 4. 1. 20 a. nr. 452.
- Tõlgu, Taavet Jaani poeg, välja antud Vastse-Kuuste vallavalitsuselt 27. 1. 20 a. nr. 326.
- Eller, Bruno Magnuse poeg, välja antud Tähtvere vallavalitsuselt 8. 7. 21 a. nr. 828.
- Frei, Jaan Mardi poeg, välja antud Puurmani vallavalitsuselt 12. 12. 19 a. nr. 7.
- Pikker, Jaan Mihkli poeg, välja antud Vana-Kuuste vallavalitsuselt 4. 1. 20 a. nr. 450.
- Pest, Karl Peetri poeg, välja antud Kambja vallavalitsuselt 29. 12. 25 a. nr. 169.
- Alp, August Luise poeg, välja antud Raadi vallavalitsuselt 5. 4. 27 a. nr. 22.
- Lintsbach, Madis Juhani poeg, välja antud Raudteede politsei ülemalt 12. 11. 19 a. nr. 221. (14853)
- Viiilup, Eduard Jüri poeg, välja antud Türi alevivalitsuselt 15. 9. 22 a. nr. 1083. (14854)
- Ventsel, Jaan Hansu poeg, välja antud Raudteede politsei ülemalt 2. 12. 19 a. nr. 1307. (14859)
- Gutmann, Aleksander Priidiku poeg, välja antud Tõstamaa vallavalitsuselt 23. 3. 23 a. nr. 15. (15503)
- Avikson, Viktor Jakobi poeg, välja antud Tõstamaa vallavalitsuselt 9. 3. 24 a. nr. 268. (15504)
- Martinson, Aleksander Jaani poeg, välja antud Tõstamaa vallavalitsuselt 6. 4. 25 a. nr. 279. (15505)
- Nael, Liisa Hendriku tütar, välja antud Sauga vallavalitsuselt, nr. 148. (16605)
- Sai, Kristjan Jüri poeg, välja antud Vee vallavalitsuselt 15. 12. 21 a. nr. 275. (16606)
- Pitsal, Friedrich Jaani poeg, välja antud Vee vallavalitsuselt 16. 12. 19 a. nr. 130. (16607)
- Jakobson, Johannes Jüri poeg, välja antud Häädemeeste vallavalitsuselt 30. 12. 20 a. nr. 426. (17013)
- Siimann, Gustav Juhani poeg, välja antud Häädemeeste vallavalitsuselt 16. 12. 19 a. nr. 114. (17014)
- Koks, Jaan Jaani poeg, välja antud Häädemeeste vallavalitsuselt 30. 12. 24 a. nr. 213. (17015)
- Sulg, Ernst, välja antud Orava vallavalitsuselt 23. 11. 27 a. nr. 187. (18058)
- Reibekas, Herta, välja antud Rootovo vallavalitsuselt 8. 7. 25 a. nr. 256. (18061)
- Venediktov, Aleksandra, välja antud Vilo vallavalitsuselt 12. 6. 25 a. nr. 299. (18062)
- Kaevandus, Ivan, välja antud Irboska vallavalitsuselt 13. 12. 24 a. nr. 1173. (18064)
- Roosimäe, Aleksei, välja antud Meremäe vallavalitsuselt 17. 9. 25 a. nr. 235. (18065)

- H a m m e r**, August, välja antud Suure-Kõpu vallavalitsuselt 23. 11. 27 a. nr. 139. (18066)
- K a h a r**, Ivan, välja antud Vilo vallavalitsuselt 4. 9. 27 a. nr. 129. (18068)
- L i n n a s**, Nikolai välja antud Vilo vallavalitsuselt 4. 7. 23 a. (18069)
- P u u**, Alviine, välja antud Laura vallavalitsuselt 30. 11. 22 a. nr. 4. (18070)
- T i g a n e**, Meeli Jaani tütar, välja antud Vana-Otepää vallavalitsuselt 29. 8. 23 a. nr. 60. (21063)
- N ö r i n g**, Hilda Peetri tütar, välja antud Valgjärve vallavalitsuselt 29. 4. 20 a. nr. 758. (21064)
- K a m p m a n n**, Erika Mihkli tütar, välja antud Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 15. 6. 26 a. nr. 671. (21061)
- K e p p**, Hendrik Jüri poeg, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 18. 12. 19 a. nr. 5119. (21065)
- L o m p**, Leontiine, välja antud Tartu linna 3. jaoskonna politseikomissariilt 3. 6. 26 a. nr. 708. (21066)
- O r m i s s o n**, Villem Aleksander Andrese poeg, välja antud Viljandi politsei jaoskonna ülemalt 31. 5. 23 a. nr. 654. (21067)
- E i c h f u s s**, Egon Juliuse poeg, välja antud Narva linna politsei ülemalt 19. 2. 23 a. nr. 390. (21068)
- V ö h r m a n n**, Robert Hansu poeg, välja antud Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 3. 4. 29 a. nr. 1. (21069)
- L a t t i k**, Karl Hansu poeg, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 1. 7. 25 a. nr. 5003. (21071)
- K ä r n e r**, Ella Jaagu tütar, Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 22. 1. 29 a. nr. 1035. (21072)
- M a i s t e**, Miili Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 17. 12. 19 a. nr. 5070. (21073)
- S t a m m**, Ernst Karli poeg, välja antud Valga maakonna politsei ülemalt 27. 10. 24 a. nr. 565. (21074)
- I l v e s**, Eduard Mihkli poeg, Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 1926 a. nr. 1749. (21075)
- B a k s c h t**, Boris Schliomi poeg, välja antud Tartu linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 14. 1. 28 a. nr. 1673. (21075)
- T r e f f**, August, välja antud Viljandi jaoskonna politseikomissariilt 18. 9. 28 a. nr. 339. (21424)
- I n t a l**, Marina, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 24. 3. 20 a. nr. 8032. (21425)
- I n g e r m a n n**, Artur, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 22. 5. 26 a. nr. 636. (21426)
- P i h t**, Aliide, välja antud Pärnu linna jaoskonna politseikomissariilt 18. 6. 26 a. nr. 669. (21427)
- V e i s s m a n n**, Madliine, välja antud Tallinna politsei 1. jaoskonna ülemalt 7. 7. 20 a. nr. 11027. (21428)
- P ä r n**, Albert, välja antud Tallinna 1. jaoskonna politseikomissariilt 6. 4. 27 a. nr. 3215. (21429)
- P i h e l**, Gustav, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 18. 12. 22 a. nr. 91. (21430)
- N ö m m i k**, Anette, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 26. 11. 19 a. nr. 58. (21431)
- K r e i t s b e r g**, August, välja antud V.-Roosa vallavalitsuselt 3. 3. 20 a. nr. 153. (21432)
- N o v i k o v**, Vladimir, välja antud Tallinna linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 29. 1. 26 a. nr. 138. (21433)
- G r e e n**, Gustav, välja antud Tallinna linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 1. 2. 26 a. nr. 148. (21434)
- K l e i u s**, Johannes, välja antud Tallinna linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 17. 9. 27 a. nr. 3929. (21435)
- L e p p i k**, Oskar, välja antud Järve vallavalitsuselt 4. 11. 21 a. nr. 1508. (21436)
- L i n h o l m**, Alfred, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 1923 a. nr. 1578. (21437)
- I l v e s**, August, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 8. 1. 25 a. nr. 43. (21438)
- J u s t**, Martha, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 2. 10. 23 a. nr. 1634. (21439)
- V e r v e n d t**, Valter, välja antud Tartu linna 3. jaoskonna politseikomissariilt 1927 a. nr. 2298. (21440)
- D a n e r**, Anna, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 4. 2. 20 a. nr. 4405. (21441)
- M u n t l e r**, Maria, välja antud Tallinna sadama politsei jaoskonna ülemalt 9. 12. 25 a. (21442)
- S i l m**, Karl, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 21. 9. 21 a. nr. 13486. (21443)
- L e i g e r**, Veera, välja antud Tallinna linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 23. 5. 28 a. nr. 181. (21444)
- T i k k**, Tõnis, välja antud Tallinna linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 27. 10. 28 a. nr. 719. (21445)

- Paulsen, Olga, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 19. 2. 20 a. nr. 8953. (21446)
- Seppik, Arthur, välja antud Tallinna linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 3. 3. 26 a. nr. 281. (21447)
- Usermann, Elmar, välja antud Tallinna linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 21. 11. 27 a. nr. 4276. (21448)
- Suivi, Aleksander, välja antud Tallinna linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 5. 1. 27 a. nr. 1718. (21449)
- Treimann, Eduard, välja antud Tallinna linna 4. jaoskonna politseikomissariilt 2. 6. 27 a. nr. 312. (21450)
- Nii, Ernst, välja antud Tallinna linna 1. jaoskonna politseikomissariilt 23. 7. 26 a. nr. 945. (21451)
- Roosberg, Jüri, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 20. 5. 25 a. nr. 1270. (21452)
- Schmidt, Salme, välja antud Põltsamaa politsei jaoskonna ülemalt 19. 10. 25 a. nr. 489. (21453)
- Vassiljev, Matrjona Nikita tütar, välja antud Skarjatina vallavalitsuselt 7. 3. 21 a. nr. 902. (22017)
- Kerner, Pauliine Hansu tütar, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 21. 1. 21 a. nr. 159. (22019)
- Lepmann, Hans Magnuse poeg, välja antud Jõeletme vallavalitsuselt 15. 1. 26 a. nr. 12. (22020)
- Borkovski, Stepanie Boleslavi tütar, välja antud Nõmme politsei jaoskonna ülemalt 23. 2. 22 a. nr. 2986. (22021)
- Kello, Aurelie Johannese tütar, välja antud Tallinna 3. jaoskonna politseikomissariilt 10. 7. 26 a. nr. 1186. (22024)
- Karpen, Marta Johannese tütar, välja antud Narva linna politsei jaoskonnalt 5. 4. 23 a. nr. 914. (22027)
- Karp, Hilda Nikolai tütar, välja antud Tallinna linna politsei 4. jaoskonna ülemalt 11. 8. 25 a. nr. 1755. (22029)
- Metsmann, Katariina Mardi tütar, välja antud Saue vallavalitsuselt 31. 12. 19 a. nr. 431. (22030)
- Niesevaldt, August Jakobi poeg, välja antud Nõmme politsei jaoskonna ülemalt 25. 4. 25 a. nr. 1796. (22031)
- La o, Olga Jaani tütar, välja antud Narva linna politsei ülemalt 8. 12. 19 a. nr. 27057. (22034)
- Beckmann, Ida-Marie Aleksandri tütar, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 8. 12. 22 a. nr. 45. (22047)
- Stein, August Jaani poeg, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 11. 4. 25 a. nr. 1105. (22036)
- Behrmann, Sooja Jaani tütar, välja antud Valga linna politsei ülemalt 30. 1. 25 a. nr. 117. (22038)
- Liiver, Hans-Eduard Hansu poeg, välja antud Nõmme politsei jaoskonna ülemalt 24. 9. 24 a. nr. 1191. (22045)
- Mittri, Verner Georgi poeg, välja antud Nõmme jaoskonna politseikomissariilt 16. 9. 28 a. nr. 617. (22046)
- Tuuder, Jaan Hansu poeg, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 26. 6. 25 a. nr. 1576. (22049)
- Lieberg, Gerhard Aleksandri poeg, välja antud Telliskopli politsei jaoskonna ülemalt 18. 12. 24 a. nr. 681. (22054)
- Kruber, Marta Teodori tütar, välja antud Tallinna linna politsei ülemalt 29. 1. 20 a. nr. 1838. (22055)
- Külm, Melanie Mihkli tütar, välja antud Kirbla vallavalitsuselt 11. 10. 21 a. nr. 1349. (22056)
- Maasikas, Peeter Gustavi poeg, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 30. 3. 25 a. nr. 1009. (22058)
- Allik, Konstantin Ivani poeg, välja antud Nõmme jaoskonna politseikomissariilt 26. 4. 26 a. nr. 224. (22063)
- Schipai, Mihkel Mihkli poeg, välja antud Narva-Jõesuu alevivalitsuselt 6. 7. 25 a. nr. 780. (22064)
- Laurison, Jaan Mihkli poeg, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 25. 11. 19 a. nr. 247. (22065)
- Sein, Elfriede Augusti tütar, välja antud Narva linna politsei ülemalt nr. 13285. (22068)
- Vunn, Johannes Anna poeg, välja antud Tallinna linna politsei 5. jaoskonna ülemalt 10. 3. 24 a. nr. 425. (22070)
- Ööbik, Loviise Juhani tütar, välja antud Albu vallavalitsuselt 21. 2. 24 a. nr. 36. (22071)
- Jääratz, Helene Mardi tütar, välja antud Viljandi linna politsei ülemalt 17. 12. 19 a. nr. 5466. (22072)
- Linnart, Aleksander, välja antud Tallinna linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 14. 1. 24 a. nr. 99. (22074)
- Fomin, Ivan Foma poeg, välja antud Skarjatina vallavalitsuselt 3. 3. 21 a. nr. 677. (2561)
- Oder, Emma-Charlotte Jaani tütar, välja antud Peetri vallavalitsuselt 14. 6. 29 a. nr. 21. (22221)

- Grudkin, Agripina Spiridoni tütar, välja antud Narva linna politseiülemalt 3. 12. 19 a. nr. 6805. (22222)
- Schuravljëv, Anastasia Aleksei tütar, välja antud Narva linna politsei ülemalt 3. 1. 20 a. nr. 20172. (926)
- Männik, Eduard Jaani poeg, välja antud Narva vallavalitsuselt 28. 2. 21 a. nr. 1291. (2323)
- Šlõpkin, Maria, välja antud Skarjatina vallavalitsuselt 14. 2. 21 a. nr. 408. (22228)
- Evstafjev, Semjon Timofei poeg, välja antud Skarjatina vallavalitsuselt 30. 12. 20 a. nr. 581. (2571)
- Puppõ, Voldemar Mardi poeg, välja antud Narva 1. jaoskonna politseikomisariitilt 14. 6. 28 a. nr. 226. (22224)
- Vinogradov, Ekaterina Vladimiri tütar, välja antud Narva linna politsei ülemalt 1919 a. nr. 13977. (22225)
- Pantelejev, Aleksander Mihkli poeg, välja antud Vasknarva vallavalitsuselt 13. 5. 23 a. nr. 173. (2633)
- Annus, Martin Karli poeg, välja antud Vaivara vallavalitsuselt 23. 2. 23 a. nr. 68. (928)
- Tihomirov, Ekaterina Aleksandri tütar, välja antud Narva vallavalitsuselt. (2324)
- Stiglits, Mihkel Gustavi poeg, välja antud Auvere-Joala vallavalitsuselt nr. 45. (2432)
- Siivart, Johannes Jaani poeg, välja antud Narva 2. jaoskonna politseikomisariitilt 20. 3. 28 a. nr. 1212. (22226)
- Uustalu, Miina Jüri tütar, välja antud Tallinna sadama politsei jaoskonna ülemalt 3. 12. 24 a. nr. 497. (930)
- Treier, Johannes Jaani poeg, välja antud Auvere vallavalitsuselt 29. 12. 19 a. nr. 10. (22227)
- Roov, Aleksander Juhani poeg, välja antud Sõmeru vallavalitsuselt 18. 9. 24 a. nr. 1002. (22228)
- Bezzaborkin, Mihail Kondrati poeg, välja antud Vasknarva vallavalitsuselt. (22106)
- Siik, Tatjana Danieli tütar, välja antud Narva vallavalitsuselt. (2325)
- Põobul, Aleksander Jüri poeg, välja antud Saue vallavalitsuselt 31. 2. 20 a. nr. 369. (22635)
- Kiisverk, Alfred Jüri poeg, välja antud Raudteepolitsei ülemalt 3. 1. 20 a. nr. 5183. (22637)
- Varma, Evald Katariina poeg, välja antud Keila alevivalitsuselt 10. 6. 29 a. nr. 12. (22639)
- Valdsnep, Oskar Hansu poeg, välja antud Kernu vallavalitsuselt 11. 12. 23 a. nr. 115. (22640)
- Rüütel, Aleksander Johannese poeg, välja antud Kernu vallavalitsuselt 31. 3. 25 a. nr. 277. (22641)
- Kallakas, Berta Jaani tütar, välja antud Pärnu linna politsei ülemalt 30. 12. 19 a. nr. 8271. (22642)
- Iter, Herman Mardi poeg, välja antud Keila vallavalitsuselt 30. 4. 26 a. nr. 75. (22643)
- Lindmann, Arved Johani poeg, välja antud Riisipere vallavalitsuselt 13. 6. 29 a. nr. 77. (22646)
- Valdmees, Jüri Tõnu poeg, välja antud Riisipere vallavalitsuselt 17. 7. 24 a. nr. 141. (22649)
- Kübar, Marie Karli tütar, välja antud Vihterpalu vallavalitsuselt 20. 12. 19 a. nr. 261. (22650)
- Toolveidt, Rudolf Juhani poeg, välja antud Keila vallavalitsuselt 3. 2. 25 a. nr. 77. (22651)
- Tiisman, Eduard Johani poeg, välja antud Rapla vallavalitsuselt 22. 10. 25 a. nr. 1107. (22652)
- Lutverk, Mats Karli poeg, välja antud Varbola vallavalitsuselt 14. 12. 19 a. nr. 142. (22654)
- Pihlak, Johannes Hindreku poeg, välja antud Narva 1. jaoskonna politseikomisariitilt 22. 4. 27 a. nr. 67. (22655)
- Kivipuu, Johannes Hansu poeg, välja antud Keila vallavalitsuselt 22. 5. 25 a. nr. 205. (22656)
- Klooster, Alviine Ado tütar, välja antud Ravila vallavalitsuselt 31. 1. 28 a. nr. 16. (22657)
- Jüllner, Marie Gustavi tütar, välja antud Kloostri vallavalitsuselt 13. 3. 20 a. nr. 1045. (22658)
- Andersen, Aliide Villemi tütar, välja antud Tallinna linna politsei 1. jaoskonna ülemalt 19. 12. 22 a. nr. 153. (22659)
- Ratnik, Ida Johani tütar, välja antud Tartu linna 2. jaoskonna politseikomisariitilt 22. 10. 28 a. nr. 718. (23033)
- Joonson (Kiilak), Liina Jaani tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 18. 12. 19 a. nr. 6787. (23034)
- Kikkas, Jaan Leena poeg, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 9. 12. 19 a. nr. 3754. (23035)
- Habicht, Ida Augusti tütar, välja antud Tartu linna politsei 2. jaoskonna ülemalt 20. 6. 25 a. nr. 4941. (23036)